

DIRVA THE FIELD

Nr. 93 Gruodžio-December 7, 1959 Cleveland, Ohio

Lietuvos kvistlingų galerija

Pirmą vietą užima Sniečkus.- Paleckis trečioj vietoj.

Nors po "destalinizacijos" sovietinė spauda paprastai iškilimėse pasirodanti didžiūnus mini pavarčių abėcėlės tvarka, šimet revoliucijos sukakties iškilimų metu Vilniaus radijo pranešėjas tribūnoje stovėjusius Lietuvos kvistlingus išskaičiavo pagal rangą.

Taigi pirmoj vietoj minėto Sniečkų (nes partija aukščiau už viską, o Sniečkus Vilniuj yra aukščiausiai partijoj). Antrą vietą užima vietinės valdžios premjeras Šumauskas. Paleckis, nors ir neva prezidentas, minimas tik trečioj vietoj (ir tai tik pagal formalumą, o ne pagal galią). Po šių trijų sekė kiti keturi partijos sekretoriai, vyresniškumo tvarka: Šarkovas, Niunka, Maniušis, Barauskas. Po jų — tik aštuntas — pirmasis premjero (Šumausko) pavaduotojas Ozerskis ir (devintas) Liaudis, VSK (Valstybės Saugumo Komiteto, rusiškai KGB) pirmininkas. Dešimtą ir vienuoliktą vietas užima Paleckio pavaduotojai Matulis ir Baltušis. Dvyliktoj vietoj pasirodė Meščiariakovas, Sovietiskaja Litva redaktorius (ne Tiesos Zimanas!). Tryliktoj — komsomolo vadas Petkevičius, keturioliktoj — Preikšas (nors ir premjero pavaduotojas ir dabar net ir "užsienių reikalų ministeris"). Paskutines (15 ir 16) vietas galerijoj gavo "sovnarchozo" ("liaudies ūkio tarybos") pirmininkas Kairys ir Vilniaus miesto partijos pirmasis sekretorius Griškevičius.

Tokia buvo Lietuvoj formaliai viešpatuojančioji diduomenė šių metų lapkričio pradžioje.

LATVIJOS VALYMU AIDAS LIETUVOJ

Ar išsilaikys Sniečkus, tai buvo klausimas, kurį Lietuvoje dažnas kartojo tylomis arba net ir pusbalisiu paskutiniomis lapkričio dienomis, kai Latvijoje "nuvirto" Kalberzinš, kompartijos pirmasis sekretorius Latvijoje, tai yra "latvių Sniečkus".

Kalnberzinš tapo "perkeltas į kitą darbą", bet niekas per daug neslepia, kad tas perkėlimas įvyko pabauda pirmajam sekretoriui už tai, kad nesugebėjo išauklėti latvių jaunimo taip, kaip partijai reikia. Jaunimas apskrėtęs "buržuaziniu nacionalizmu".

Dėl "nacionalistinių" polinkių (faktiškai, dėl bandymų pramonės darbą bent kiek pakreipti ir pačios Latvijos naudai, ne vien tarneybai Rusijos labui) prieš kelias savaites buvo pašalintas premjero pavaduotojas Berklavs, pakeista beveik visa komsomolo vadovybė, pakeistas profsąjungų vadovas ir t.t. Bet Kalnberzinš buvo iš jų visų pati didžiausia figūra: jis buvęs pagrindininkas ir nuo 1940 metų, kaip ir Sniečkus Lietuvoj, be pertraukos buvo partijos padalinio Latvijai pirmuoju sekretorium.

Būdinga buvo, kad Berklavą, kai tas buvo pašalintas, smerkė ir barė ne Kalnberzinš, o Pelšė, antrasis se-

retorius. Dabar tas Pelšė ir užėmė Kalnberzinio vietą.

Arvydas Pelšė yra vieno iš turtingiausių Latgalijos (Lietuvos pasienio) ūkininko sūnus. Į komunistus įsijungė dar būdamas jaunas studentas Rusijoje, 1916 metais. Atsiskyrė nuo šeimos, pasiliko Rusijoje po I karo, Latvijoje atsirado tik 1940 metais. Taigi, neturėjęs progos apskrėsti latvišku "buržuaziniu nacionalizmu".

Sniečkaus kilmė panaši. Ir jis iš pasiturinčio Suvalkijos ūkininko šeimos, ir jis, tiesa, ne studentu, o tik pradinio gimnazistu būdamas pritaipo prie komunistų, išsiskyrė iš visos šeimos ir Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio dalį praleido Rusijoje arba iš ten atsijęs pogrindiniame veikime (ir šiek tiek kalėjime). Sniečkaus broliai yra pasitraukę į vakarus, giminės buvo išstremti į Sibirą. Pelšės visa eilė giminų irgi buvo išstremta, jis atsiskyrė padėti, brolis irgi yra pasitraukęs, gyvena New Yorke, prieš kiek laiko buvo latvių parapijos bažnytinio komiteto pirmininkas...

Tie palyginimai leidžia spėti, kad Sniečkus turi Kremlui patenkinamas kvalifikacijas (panašus į tą, kuris Latvijoje išliko), tad gali dar ir išlikti. Nors priekaištu dėl "buržuazinio nacionalizmo" Lietuvos iau nime jis negalėtų išsiginti, nes ir pats neretai pripažįsta, kad jo Lietuvoj yra...

Sniečkus dabar bus likęs vienintelis respublikinis pirmasis sekretorius visoj Sovietijoje irgi išsilaikęs toj pozicijoj nuo 1940 metų. Ir Paleckis bus vienintelis respublikinis "prezidentas" visoj Sovietijoje irgi išsilaikęs tokią poziciją taip pat nuo 1940 metų.

Vasario 16 Gimnazijos krepšininkai (tamsia uniforma) rungtynėse su vokiečių komanda Heidelberge kovoja už sviedinį. O. Kušnėraičio nuotrauka

PRIVERSTI KEISTI KOLŪKIEŲ DARBININKŲ ATLYGINIMUS

"Labiausiai pažangi ir geriausiai visuomenės bei kolūkiečių interesus atitinkanti atlyginimo forma yra g a r a n tuotas atlyginimas pagal tiesioginį piniginių įkainojimą už išdirbio normą ir produkcijos vienetą, neskaiciuojant atlikto darbo darbdieniais. Pats faktas, kad kolūkiečiai gauna vienokio ar kitokio dydžio tvirtą atlyginimą už savo darbą kiekvieną mėnesį, o ne metų pabaigoje, skatina kolūkiečius gausiau ir aktyviau dalyvauti visuomeniniame darbe, gaminti daugiau produktų".

Taip dabar aiškina Romanovičius, kolchozų organizavimo valdybos viršininkas Vilniuje, žemės ūkio ministerijoje.

Ligi šiol būdavo aiškina, kad laimingiausias ir uoliausias dirba kolūkietis tada, kai žino, kad metams (Nukelta 1/5 psl.)

Šiuo metu besilanką Amerikoje su sovietine komanda, lietuviai sportininkai chigagiečių tarpe. Iš kairės: chigagietis laikraštinkas Edvardas Šulaitis, Jūratė Daktaraitė žaidžianti Sovietų Sąjungos moterų krepšinio rinktinėje, tos rinktinės vyr. treneris Stepas Butautas. Toliau sėdi chigagiečiai lietuviai Rimas Dirvonis ir Valdas Adamkavičius.

Lapkričio 26 - 28 d. New Yorke įvykusio Korp. Neo Lithuania visuotino suvažiavimo iškilmingo posėdžio prezidiumas, o apačioje dalis publikos. Prie stalo sėdi (iš kairės): Rima Kašubaitė, Algis Mostavičius, Stasys Mažulis, Irena Stankūnienė, kalba Povilas Ališauskas, Petras Ulėnas, Dalia Maurukaitė, Mindaugas Gilvydis ir Stepas Mackevičius. Algio Eidukevičiaus nuotrauka

EISENHOWERIUI KELIONĖJE TEKS SPREŠTI LABAI DAUG KLAUSIMŲ

Prez. Eisenhowerio pradėtoji 22,000 mylių kelionė per 11 kraštų, kurie iš JAV yra gavę paramos už 25 bil. dolerių, nėra vien tik pasisvečiavimas pas kaimynus. Nekalbant jau apie pa-

grindinį kelionės punktą - Vakarų keturių didžiųjų sustikimą Paryžiuje - prezidentui visos kelionės metu, susitinkant su lankomų kraštų vadovaujančiais vyrais, teks susidurti ir aptarti daug ir komplikuočių problemų. Prezidento maršrutą įtraukti kraštai turi 700 mil gyventojų - beveik ketvirtį viso pasaulio žmonijos. Kai kurie tų kraštų yra draugingi Amerikai, kai kurie save laiko neutraliais.

Italija iš JAV yra gavusi pagalbos už 5 bil. dol., bet jos negauna ir neprašo dabar. Kraštas gyvena klestėjimo periodą. Eksportas aukštas, kreditai toki geri, kad daugelis bankų varžosi, siūlydami paskolas. Tačiau daugumas 50 mil. gyventojų yra neturtingi, 1,2 mil. bedarbių. Krašte yra 1,8 mil. komunistų, kurie rinkimuose laimė 36% balsų. Italija yra NATO narys, išleido JAV raketų bazes, bet nėra kviečiama į Vakarų viršūnių pasitarimus, ir jaučiasi atstumta. Prezidentui teko ieškoti sprendimų, kurie įrodytų, kad Italijos draugystė Amerikai yra lygiai brangi, kaip Prancūzijos, Britanijos ir Vokietijos.

Būdamas Romoje, prezidentas lankėsi ir Vatikane, pas popiežių Joną XXIII. Tai pirmas JAV prezidento vizitas po Wilsono apsilankymo 1919 metais.

Turkija, sparčiai modernėjanti ir įgyjanti vis didesnę reikšmę Vakarų gynybos sistemoje, Amerikai kaštavo per 2,6 bil. dol. Čia yra didžiausia antikomunistinė Europos armija, apginkluota moderniais JAV ginklais, JAV aviacijos ir raketų bazės. Turkija gins rytinį NATO sparną, atsišremdama į Rusiją, Bulgariją ir komunistų infiltruotą Iraką. Ji taip pat kontroliuoja Sovietijos išėjimus į Viduržemio jūrą. Nepaisant praeitais metais praveistų eilės reformų, kurių paskėje ūkinė būklė pagerėjo, angliškai kalbąs prez. Menderes prašys daugiau JAV pagalbos.

Pakistane prezidentas svečiūsis pas gen. Ayub Khan, anglių karinę mokyklą išėjusį krašto prezidentą. Po eilės griežtų reformų ir sėkmingos kovos su korupcija, jo vyriausybė krašte yra populiari. Bet didžiąją krašto pajamų dalį praryja gynybos išlaidos, ir didžioji Pakistano problema yra ne Rusija, bet Indija bei Afganistanas, su kuriais nėra išspręsta eilė ginčų, kaip Kašmiro klausimas, vandenių naudojimo teisės ir t.t. Gen. Ayub nori bendros gynybos sutarties su Indija, ir prezidentui reikės imti tarpininko vaidmens. Pakistanas yra neturtingas, JAV pagalba, daugiausia kariniais reikmenimis, siekia 1,2 bil.

Afganistanas yra jautriausias Vakarams taškas Azijoje. Rusai jau kontroliuoja pusę Afganistano pramonės, apmoko ir aprūpina jo kariuomenę bei aviaciją. JAV tėra davusi Afganistanui tik 144 mil. dol., tuo tarpu rusai tiesia ten tentus, stato fabrikius. Afganistanas kvirčijasi su Pakistanu, JAV sąjungininku. Prezidentas penkių valandų vizito metu turės ieškoti kelių tiems ginčams išspręsti, bus aptartas tolimesnės pagalbos tiekimas.

Indija yra pats pagrindinis prezidento kelionės punktas Azijoje, ir ten jis viešės penkis dienas, bandydamas padėti premjerui Nehru. 400 milijonų kraštas yra neturtingas, išteklių mažai, nuolat gresia badas. JAV yra davusi Indijai 2 bil. dol. ūkinės pagalbos rėmuose. Nehru ligšiol atkakliai atsisakinėjo regionalinių gynybos sutarčių. Bet komunistinės Kinijos agresija ir smarkiai auganti gyventojų opozicija verčia jį atsisakyti patalkavimo komunistams. Bus svarstoma tolimesnė JAV pagalba, taika su Pakistanu, gynybos problemos.

Iranas gauna per 250 mil. dol. pajamų iš naftos, bet pažanga yra lėta. JAV pagalba, daugiau (Nukelta 1/2 psl.)

Lietuvoj laukia naujų trėmimų

Iš pavergtos Lietuvos vis gausėja žinios apie didėjančią gyventojų nerimą, kad netrukus reikią laukti naujų deportacijų, pirmoje eilėje grąžinimo į Sibirą iš ten grįžusių tremtinių. Pastarosiomis savaitėmis komunistinės įstaigos juos naujai suregistravo, įsakydamos nepasitraukti iš dabartinių gyvenamųjų vietų, nes po Naujų Metų būsia duoti nauji nurodymai persikelti kitur.

Kartu su daugely "broliškių respublikų" vykdomais vadovaujančių asmenų pergrupavimais, pakeisti daugumo ministeriai Pabaltijoj valstybėse. Lietuvoje vieton K. Liaudžio paskirtas tūlas Raikevičius ar Randakevičius.

Latvijos komunistų partijos sekretorius Kalnberzinš, nušalinant jį iš "prezidento" postą, buvo apkaltintas "nepakankamu jaunuomenės auklėjimu". Iš to stebėtojai daro išvadą, kad pasipriešinimas bolševizmui visame Pabaltijoj tebėra gyvas, ypač jaunuomenės tarpe. Norėdama jį palaužti, Maskva įtatinkamus postus įstatanti griežtesnius stalinistinio plauko smogikus.

* JAV laivynas sėkmingai išbandė kapsulę, kurioje žmogus kelias valandas yra erdvėje. Kapsulė su bezdžione "Samu" buvo pasiekusi 55 mylių aukštį.

DIRVA

THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-ijos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344. Išėina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJŲ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Papiėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Apie paminklą dr. Jonui Šliupui

JUOZAS J. BACHUNAS,
Sodus, Michigan

Daktaras Jonas Šliupas mirė Vokietijoje 1944 m. lapkričio 6 d. Ir ten jo kūno palaikai, senovės lietuvių papročiu, buvo sudeginti. Vėliau šeima urną su pelonais atsigabeno į Ameriką, kuri padėta Chicagos lietuvių tautinėse kapinėse.

Lietuvių tautinio atgimimo patriarcho ir vieno iš "Aušros" redaktorių tikroji poilsio vieta, be abejo, turėjo būti jo gimtinėje, Lietuvoje. Tačiau Dr. J. Šliupas daugiau kaip tris dešimtmečius buvo taip suaugęs su Amerikos lietuvių gyvenimu, tiek darbų ir pėdsakų čia palikęs, kad jo pelonais išsėtis dera ir sveitinga Amerikos žemė. Be abejo, laikinai, - kol Lietuvos šalis nėra laisva. Ir tikime, kad kada nors Dr. J. Šliupo urna grįš į tėvynę.

Taiigi, praėjo 15 metų, kai daktaras iš mūsų tarpo išsiskyrė pačiuose karo vėsuluose, pakeltui iš tėvynės, nebesusijęs pasiekti Amerikos.

ĮVERTINKIME TIKRĄJĮ ŠLIUPĄ

Dr. Jonas Šliupas per savo ilgą gyvenimą daug ir įvairiose srityse dirbo. Daug ir ginčų turėjo. Kovojo jis prieš Lietuvos pavergėjus, kovojo dėl lietuvių tautos laisvės, dėl tautinio sąmoningumo, už įvairias idėjas. Na, ir pats buvo nemažiau puolamas iš kitaip manančių ar kitaip, negu jis, tikinčiųjų.

Ypač dėl tų tikybinų kovų mūsų istorikai ir spauda, atrodo, Dr. J. Šliupui darė ir kartais tebedaro skriaudą. Kaikurių jis įvertinamas, kaip antraeilis ar net trečiaeilis lietuvių tautinio atgimimo veikėjas. Savo laiku, prieš 50-60 metų Amerikoje "šliuparnius" kursydavo mušti, ir mušdavo.

O tuo tarpu Dr. J. Šliupas buvo ir liko pirmieji Lietuvių tautinio atgimimo patriarchas. Ir gal pats didžiausias Amerikos lietuvių tautinio atgimimo veikėjas.

Šliupo kovos prieš lenkuojančius lietuvius kunigus, buvo tik vienas, ir vargu ar esminis epizodas. Tai buvo tik jo teisė reikšti savo nuomonę, kaip kitų buvo tokia pat teisė ginti.

Tautiniu požiūriu tai neturėjo daug reikšmės. Tiesa, ir šiandien tos rūšies ginčai kartkartėmis tebevyksta. Vieni įrodinėja, kad be religijos, ypač be katalikiškojo tikėjimo, negali būti gero ir "pilnutinio" lietuvio. Kiti vėl religijos reikšmės neneigdami, tvirtina, kad tautybei viena ar kita religija neturi esminės reikšmės.

Dr. J. Šliupo veikla ir nuopelnai šakoti. Didysis aušrininkas, atvykęs Amerikon, spartino lietuvių išsivystymą aušra. Jis kūrė, leido, redagavo, pats prirašė naujus Amerikos lietuvių laikraščius. Stingant inteligentų, jis su didele energija griebėsi darbų, kurie nepriklausė jo specialybei. Nebūdamas literatas, jis rašė lietuvių literatūros istoriją. Nebūdamas istorikas, jis rašė knygas apie Lietuvos istoriją. Nebūdamas po-

litikas, jis rašė knygas patarnauti Lietuvos politiniam atgimimui ir nepriklausomybei iškovoti. O juk būtu, atrodo, galėjęs rašyti tik medicinos klausimais, ar dar

Dr. Jonas Šliupas

mažiau - verstis ramia, pelninga gydytojo praktika.

KADA SULAUKSIME ŠLIUPO MONOGRAFIJOS?

Jo ilgo amžiaus plačių ir didelių darbų negalima suminėti trumpame lakraščio straipsnyje. Prisimenant jo mirties 15 metų sukaktį, mano tikslas buvo kitas. Tai stambesnis veikalas Dr. J. Šliupui paminėti, jo darbams aprašyti ir jo reikšmei mūsų tautos istorijoje įvertinti.

Kaip atsimename, jau bus gal dešimt metų kai Amerikoje kilo mintis išleisti stambesnę knygą apie Dr. J. Šliupą. Tam tikslui Chicagoje susidarė specialus komitetas. Pradėjo rinkti aukas, rūpintis rašiniiais, surasti tokio sudėtingo veikalo redaktorių - tvarkytoją.

Redaktoriumi buvo pakvies-

Dr. Jonas Šliupas (pirmas iš dešinės) aušrininkų tarpe.

tas labai tam darbu tinkamas mokslo žmogus - prof. Vaclovas Baržiška. Bet jis tada buvo labai apsikrovęs darbais, redagavo Lietuvių Enciklopediją.

Pagaliau jis pasimirė, pasiimto darbo nebaigęs, o gal nei neįpusėjęs.

Po to Dr. J. Šliupo monografijos išleidimas beveik visiškai pritrilo. "Tat ir noriu čia grįžti prie to svarbaus reikalo. Noriu viešai paklausti: kaip reikalai dabar stovi; ką chicagiečių komitetas galvoja; kas jau padaryta ir ko dar stinga knygai išleisti?"

Suprantu, kad toks užsimojimas sunkus, painus ir nepigus. Surasti šiais laikais naują ir rimtą redaktorių nėra lengva. Ypač tokį, kuris galėtų ilgai pasidaruoti ne už teisingą atlyginimą, bet iš pasišventimo. Taip pat ir lėšų sutelkimas. Stambesnę knygą išleisti daug kaštuoja. O iš knygų leidimo, kaip visiems žinoma, negalima tikėtis ne tik pelno, bet ir įdėtų pinigų atgauti.

Spėju, jog ne man vienam rūpi, kad monografija apie Dr. J. Šliupą būtų pilna ir gera. Čia nėra nei vienos partijos, nei srovės, nei vienos kurios tikybinės (ar netikybinės) grupės reikalas. Šališka, arba tik vienu kuriuo pažūriu suredaguota Šliupo monografija negalėtų atlikti tokiai knygai statytinų uždavinių. Ir net nebūtų tinkamas Dr. J. Šliupo paminėjimas.

Šliupas antroje savo gyvenimo pusėje nebebuvo siaurai partinis žmogus. Jaunystėje jis buvo socialistas, vėliau plačių pažūriu demokratas, tautininkas (ne partine prasme). Grįžęs į Nepriklausomą Lietuvą, jis, be žino, jokiai partijai nepriklausė. Dirbo tai, ką tikėjo esant naudinga lietuvių tautai. Kelis metus jis buvo ir Palangos burmistras, Sulaukęs gilios senatvės, didesnių pareigų nebenerėjo. Ir gal nebūtų galėjęs jas eiti.

Dr. J. Šliupas, lietuvių tautinio atgimimo patriarchas, laisvės kovų dešimtmečių veteranas, priklauso visai lietuvių tautai. Nereikėtų jo asmenybės mažinti įstatant į siaurus partinius ar srovinius rėmelius. Monografijoje apie Šliupą galėtų pasisakyti ir tie, su kuriais jis kovojo. Pasisakyti bešališkai, ramiai, kultūringai, kaip istorijoje ir vertinami dideli veikėjai.

Dar turime Amerikoje teisinginį ir netiesioginį Dr. J. Šliupo šeimos narių. Yra sūnus inžinierius, šiuo metu atliekęs savo profesijos darbus Afrikoje, yra dukterys, podukros, anūkai, jų šeimos. Reikėtų su jais pasitarti, pritarukti į talką. Jų meilė ir rūpestis daug galėtų patarnauti sumanytam tikslui. Susidarys platesnės apimties komitetas gal lengviau galėtų atlikti visus sunkius darbus, patraukti daugiau bendradarbių ir surasti naują monografijos redaktorių.

Nuo Naujųjų Metų
Dirva eis tris kartus
per savaitę

Eisenhoweriui...

(Atkelta iš 1 psl.)

sia! karinė, siekia 1 bil. dol. Nepaisydamas sovietų spaudimų, šachas pasirašė sutartį su JAV.

Graikija buvo pirmasis kraštas, gavęs JAV ūkinę ir karinę pagalbą kovai su komunizmu 1947 metais. Komunistai buvo įveikti, bet jie vis dar surenka 20% balsų. JAV pagalba siekė 2,5 bil. dol., bet Graikijai reikalinga daugiau. Graikų reikalavimai dėl Kipro vos nesugriovė NATO, bet dabar Kipras bus nepriklausomas ir graikai dirba su NATO. Eisenhoweris labai populiarus Graikijoje, bus šilta priimtas, pažadės tolimesnę paramą.

Ispanijai JAV yra davusi 1,8 bil. dol., amerikiečių bazės ten kaštavo 400 ml. Paskutiniiais metais Ispanija buvo atsidūrusi prie bankroto slenkščio, bet pagalba iš tarptautinių organizacijų išgelbėjo. Franco prašys daugiau JAV ūkinės pagalbos, o svarbiausia: kad jai būtų pagelbėta patekti į NATO.

Nesusipratimai po paskutinio Kanados Lietuvių Bendoruomenės Krašto Tarybos suvažiavimo (Montrealyje) protokolo skaitymo. Matusėvičiūtė, kun. dr. Borevičius ir dr. Šapoka.

Dirvos skaitytojų laišškai

KALBANT APIE LIETUVIŲ KOLONIJAS

Prof. K. Pakštui paskelbus numatytą lietuviams koloniją Britų Hondure prasidėjo diskusijos. Vieni diskutuoja labai rimtai, kiti su pašaipomis.

Čia trumpai prisiminsiu apie prof. K. Pakšto paskelbtą lietuviams koloniją beveik prieš 25 metus. Apie tai jaunesnieji, be abejo, visai nieko nežino, o senesnieji gal bus užmiršę. Ypatinga, kad tik prof. K. Pakštas vienas tokiais projektais žaidžia.

Po 1935 metais Kaune įvykusio I Pasaulio Lietuvių Kongreso prof. K. Pakštas Draugijos Užsienio, Lietuviams Remti organe "Pasaulio Lietuvių" paskelbė savo parinktą Lietuvos žmonių koloniją - Patagoniją, Pietų Amerikoje!

Mažai kas gaudavo "Pasaulio Lietuvių", mažai kam į akį krito tas K. Pakšto straipsnis. Man tai atrodė fantazija. Ir Dirvoje kritiškai iš to jo sumanymo pa juokavau.

Tą Pakšto straipsnį galėtų atsiminti tuometinis DULR pirminkas adv. R. Skipitis ir, jeigu dar gyvi, nors vienas "Pasaulio Lietuvių" redaktorių.

K. Pakštas tada aiškino, kad Patagonijos klimatas yra artimiausias Lietuvos klimatui. Nesurandavo savo archyve to "P. L." numerio ir negaliu smulkiau apie tai pasakyti. Bet gal ir neverta.

Keista, kad Lietuvos nelaimė ištikus prof. K. Pakštui visai užmiršo Mozės pareigas vesti lietuvių į "pažadėtą žemę" - Patagoniją! Jis pats atvyko į savo žinomą U.S.A. ir čia vėl parinkęs dabar Britų Hondują ragina lietuvius ten keltis. Britų Honduros daug mažesnė teritorija, negu Patagonija, apie 1,000 mylių į pietvakarius nuo Floridos. Iš U.S.A. pasiekiamas ir automobiliu važiuojant.

Kaip lietuviui nori tokioje aplinkumoje gyventi, parodo labai skubus nešdinimasis į šiaurę tų, kurie atsidūrė tik Louisianos cukraus plantacijose, kurios nė vieno nesuviliojo. O ką bekalbėti dar apie blogesnes sąlygas.

K. S. Karpius,
Cleveland

LAUKIAME LIETUVOS KRONIKOS

Kadaise pradėtą spausdinti didžiai vertingą dalyką - Lietuvos Kroniką. Nutraukdami su 1921 metų pabaiga pažadėtą tęsti vėliau. Labai pasigendu tęsinio ir ne aš vienas. Žinau asmenis, kurie net nusirašinėjo kai kurias datas. Ar numatote tęsti pažadą? Kad nors ligi 1928 m. galo - atsėit pirmąjį dešimtmetį - paskelbtumėt. Tai jau pakankamai sena ir niekam nebekenktų.

Bet kuriuo atvėju kronika ne mažiau įdomi, kaip kokie panelės Dodd'aitės išrašymai.

Linkėdamas sekmės.
J. Pyragius,
Australia

Red. pastaba. Dedame visas pastangas, kad pažadą galėtume tęsti. Ir kai tik autorius paruos - vėl spausdinsime.

PAGEIDAUJA MOTERŲ SKYRIAUS

Labai pageidaujama, kad Dirvoje įvestumėt moterų skyrių. S. Greičienė, Cleveland

Red. pastaba. Nuo ateinančių metų Dirvą leidžiant tris kartus per savaitę bandsim šį prašymą teigiamai išspręsti.

OPTIMISTIŠKAS LAIŠKAS...

Vienas Dirvos bičiulis, gyvenęs nuošalesnėje vietovėje, taip rašo: "Ir pas mus lietuvių daugėja. Tikime, neužilgo bus galima pradėti politines rietenas..."

Ant. Vilentas
Verdun

Lapkričio 27 ir 29 d.d. Chicagoje įvyko Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas. Nuotraukoje: į susirinkusius kalba dr. J. Papiėnas, šalia sėdi dr. K. Šidlauskas, M. Mackevičius ir P. Narutis.

E. Šulaičio nuotrauka

KALĖDOM — VISŲ LAUKIAMOM ŠVENTĖM

JUOZO IR ONOS GINKŲ SALDINIŲ KRAUTUVĖJE

YRA AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS SPECIALIOS PREKĖS

- Kalėdiniai ir Naujųjų Metų sveikinimai su lietuviškais ir angliškais įrašais
- Didelis pasirinkimas įvairiausių papuošalų eglutei
- Įvairiaspalvės elektrinės lemputės eglutei ir iluminacijom
- Žaviai grojančios dėžutės ir kiti meniški išdirbiniai
- Įvairūs originalūs žaislai visokio amžiaus berniukams ir mergaitėms
- Saldainiai aukščiausios rūšies puošniose dėžėse
- Religinio pobūdžio dovanos — kryželiai ir kitoki vertingi daiktai, tinkami dovanojimui švenčių, gimtadienių ir vardinių progomis
- Mūsų kavinėje galite atsigaivinti aukščiausios rūšies vietos ir importuotu alumi, ledais ir kitais skanumynais.

Kviečiame atsilankyti.

Kartu sveikiname mūsų mielus lankytojus su Kalėdų šventėmis ir Naujaisiais Metais.

JUOZAS IR ONA GINKAI SU SŪNUMI IR MARČIA

495 Grand Street Tel. EV 4-9293
Brooklyn 11, N. Y.

SVAJOTI NET IR BE LAISVĖS GALIMA

Lietuvių architektų svajonės apie būsimus namus

Net ir naujesniųjų trobesių amžius Lietuvos kaime dabar daugiausia yra jau apie 25 - 30 metų. O yra ir daug senesnių. Be to, daugelis trobesių yra nukentėję nuo įvairių nenormalių priežasčių, o normalaus jų taisyso dažniausia nebuvo.

Visiems prieš akis dabar stovi raginimas keltis į "kolūkinės gyvenvietės", tai yra atgal į sodžius, iš kurių prieš apie 30 - 40 ar daugiau metų išsikidysta. Toks persikėlimas yra susijęs lyg ir su galutiniu kolchozinės santvarkos priėmimu, visiškai pasidavimu. Bet iš kitos pusės, ir keliantis atgal į sodžių tvyro prieš akis klausimas - ar ilgam? O gal vėl viskas versis per galvą?

Dėl šių abejotimų, o taip pat ir dėl jėgų, lėšų bei medžiagų stokos, naujų trobesių statymas kolchoziniuose sodžiuose ir persikėlimas į juos iš vienkiamų Lietuvoje vyksta nepaprastai lėtai: pirma vos apie tūkstantis tokių persikėlimų per metus tebuvo, dabar, sako, tas tempas maždaug dvigubai pagreitėjęs. Bet vistiek dar 280 tūkstančių šeimų tebegyvena vienkiamuose.

Ankstyvesniuose tempu visiems persikelti būtų prireikę arti 300 metų. Dabartiniu gal jau užtektų 150 ar 120 metų...

O partija norėtų, kad visi persikeltų per 12 metų. Tam reikėtų kasmet pastatyti apie 25 tūkstančius naujų gyvenamųjų namų ir tiek pat būklinių trobesių. Dar nematyti, kad Lietuvoje būtų pasirodžiusi tokia tempu išvystyti stovyba kaime.

Bet atitinkami architektai, jauni lietuviai, svajoja ir projektuoja tą statybą gražiai ir lietuviškai. Palikę nuošaliai aplinkybes ir spėliojimus, kas gali būti ateityje, jie, matyt, yra pasiryžę padaryti viską, kas tik galima, kad Lietuvos žmonės, jeigu jau statydinsis sau pastoges, tai kad pasistatydintų atakančias. Iš jų svajonių, iš projektavimų ir samprotavimų skindina ne tik specialistų patarimai, bet ir meilė savo kraštui ir savo žmonėms. Štai vertos susipažinti tokių samprotavimų bei projektavimų nuotraupos:

Lietuvos kaime

SAVAIMINGAS PUOŠIMAS

Kaip turi atrodyti gyvenamas namas? Visi nori, kad jis būtų nebrangus ir gražus.

Mūsų liaudis sukūrė puikų ir savitą medinės architektūros pavyzdžių. Žinoma, jų negalima akylai taikyti mūrinei statybai. Kiekviena medžiaga turi savų reikalavimų, ir ant čerpių stogo vargu ar tinka mediniai žirgėliai. Tačiau kaip gražu, kai iš namo gali suprasti, kad važiuoji ne per žemaitiją, o per džiūkų kraštą. Langinės, gonkeliai, gėlių darželis gražiai aptverta tvora išryškina savitą krašto koloritą. Kaip nedaug tai kainuoja, ir kaip daug džiaugsmo suteikia. Nors tipiniai projektai nenumato tokių pagražinimų, kiekvienas pagal savo skonį ir sugebėjimą, susitaręs su rajono architektu, padarys gyvenamąją namą širdžiai artimą ir akiai patrauklią.

NAMŲ KAINOS IR DYDIS

Labai dažnai mūsų kaime statomi nedideli 2-3 kambarių namai. Kažkodėl labai paplitęs dviejų kambarių su virtuve-valgomuoju namo tipas. Daugelis galvoja, kad toks namas pigiau kainuoja. Ta nuomonė ne visai teisinga. Imkime, pavyzdžiui, tipinius projektus namų su piuvėnų sienomis. Dviejų kambarių namas 39,6 kvadratinųjų metrų gyvenamojo ploto kainuoja apie 34,8 tūkstančių rublių, trijų kambarių, 45,3 kvadratinųjų metrų gyvenamojo ploto, - apie 37,2 tūkstančių, keturių kambarių su mansarda, 56,9 kvadratinųjų metrų gyvenamojo ploto, kainuoja apie 43 tūkstančius. Vadinasi, statant didesnę namą, už kiekvieną papildomą metrą teks išleisti apie 400 rb., tuo tarpu statant dviejų kambarių namą vieno kvadratinio metro kaina siekia 880 rb. Vadinasi, labiau apsimoka statyti didelius namus.

Dideliame name patogiau gyventi. Seklyčioje bus priimami svečiai, jame vakarais visa šeima susirinks radijo paklausti. Ir vasarą, giminėms užgriuvus, bus kur juos sutalpinti.

Vieną kambarį galima skirti darbu. Čia merginos juostas aus, motina ratelį burzginis. Čia vyras užsiimtinės mėgstamu amatu - kas drožinė, kas obliuos, o kas

ir batus pasikals.

Kiekvienas suaugęs vaikas turės savo atskirą kambarį. O ir sukūrę naują šeimą, kurį laiką galės po tėvų stogu pagyventi.

NAMAI IR KOLCHOZINĖS SĄLYGOS

Kol kas dar negalima neskaityti su kolūkinio kaimo būtinėmis sąlygomis. Kolūkiečiai naudojami savo sodybinio sklypu, augina asmeniniam naudojimui gyvulius. Vadinasi, virtuvėje kolūkiečio name turi būti didelė - didesnė už miesto gyventojų. Ji turi būti šviežia - virtuvėje dažniausiai bus valgoma. Prie virtuvės reikia įrengti sandėliuką - kamara. Netoli, geriausiai iš koridoriuko prie virtuvės, turi būti lėjinimas į rūšį, kuris įrengiamas po virtuvės grindimis. Duonkepės krosnies, žinoma, nebereikia statyti. Tačiau virtuvinė plyta turi būti didelė, su šildoma sienoje, su gaubtu ant jos gams rinkti ir bakeliu vandeniu šildyti.

Greta virtuvės - valgomojo įrengiamas gyvenamasis kambarys - seklyčia. Durų tarp virtuvės ir gyvenamojo kambario neapsimoka daryti. Geriau palikti didelę angą, uždenčiamą užuolaida. Kai šeimininkė tvarkysis virtuvėje ir kambarėje žais vaikai - jie bus nuolatiniame motinos priežiūroje.

Gyvenamojo kambario gale ativerčiamas galas - aikštelė, ir jame statoma lova. Ir taip, jau mes turime virtuvę - valgomąjį ir pusantrą kambario.

Apatiniame namo aukšte šių patalpų užteks. Geriau daryti mansardą, bet didesnius kambarius. Užtat palėpėje, mansardoje, įrengiami mažesni, bet daugiau kambarių. Jie naudojami miegamaisiais.

Kuo patogus namas su mansarda? Jis pigesnis. Be to, namą su mansarda galima užbaigti palaipsniui - pirma apačią, pasukū mansardą. Mansardos plotą galima padidinti, darant išambias sienas pagal stogą.

Didelę gyvenamojo ploto dalį užima baldai, kuriais retai teisinga naudoti. Kai kas galvoja, kad sunkūs, gramozdiški baldai - kambario papuošalas. Tai neteisinga.

Japonai sako: išmesk iš kambario visą, be ko gali apsieiti. Tvirti, lengvi ir tik būtiniausi

Philadelphijoje, kaip ir kiekvienoje kitoje lietuvių kolonijoje, sekmadieniais po lietuviškųjų pamaldų šventoriuje dar pasižnekučiuojama. Vaizdas prie šv. Andriejaus bažnyčios. Dirvos nuotrauka

baldai, tik tai, kas kambarį puošia turi likti namuose.

Lietuviai argentiniškame filme

Neseniai didžiojoje Argentinos spaudoje, kino kronikoje, buvo rašoma, kad baigta sukurti dokumentinis filmas "Rio Abajo" (Pavandeniui) ir ateinančių metų pradžioje jau bus paleistas į kino ekranus. Prie trumpo aprašymo tilpo ir lietuvių Andriaus Ramanausko nuotrauka, kaip svarbiausio to filmo dalyvio.

Šlakbetonis daugiausia žinomas Telšių, Radviliškio, Klaipėdos rajonuose, piuvėnų betonai - Kuršėnų, Biržų, Akmenės rajonuose, spalvų betonai plačiausiai naudojamas Biržų, Pakruojo rajonuose. Gal šios medžiagos randamos tik šiuose rajonuose? O gal iš jų medžiagų pastatyti namai nebetiks kitiems rajonams? Nei Lemiamą reikšmę turi geras pavyzdys. Trakuose, pavyzdžiui, pavyko namas iš šlako, ir į Trakus iš Vilniaus vežamas šlakas, nors Trakuose yra piuvėnų kelioms dešimtims namų.

Kada ir kokių mastu tokios svajonės išsipildys, atskiras klausimas. Bet tas galvas, kuriose tokios mintys sukasi, jos rekomenduoja visiškai simpatin-gai.

Šiam filme yra pavaizduotas imigrantų darbštumas ir čiagimū apsilaidimas. Filmavimui vieta buvo parinkta ten, kur prieš 30-40 metų nebuvo ne vieno imigranto, o tik vietiniai, gyvenę visiškai primityviškai. Ta vieta yra Entre Rios provincijoje, Ibicuy salose. Filmą suko bendrovė "Ciclo Film", vadovaujant direktoriui E. Dawi ir režisuoju Juan J. Manauta.

Tose salose imigrantai sunkiu ir ryžtingu darbu užvedė gražius sodus, pelningus miškus ir salas papuošė gražiais namais. Tuo tarpu vietiniai ir šiandieną tebeskursta molinėse pašiūrėse. Žinoma, kraštas, dėka darbščiujų imigrantų, greit žengia pirmyn. Kadangi salose yra ir lietuvių, kurie rodo didžiausią darbštumą, tai šio filmo gamintojai svarbiausiems vaidmenims pasirinko ten gyvenančius lietuvius, kurie savo gyvenime ne nesapnavo, kad kada nors teks tapti vienkartiniais kino artistais.

Veikalo aktorius L. Garra, vaizduoja lenos čekoslovakų šeimos - imigrantų sunkias naujakurystės dienas Ibicuy salose. Ši tos šeimos rolę vaidino ten gyvenantis Andrius Ramanaukas, jo žmonos - S. Ozelytė-Nalivaikienė ir dukterį - L. Nalivaikaitė. Taip pat per visą filmą, su pertraukomis, dalyvavo Jonas Miscenka. Filme matomas V. Nalivaikos gražus namas su įmūrytu vardu "LIETUVA". Kaip statistai dalyvavo kiti lietuviai, argentiniečiai ir kitų tautybių imigrantai.

L. Kančauskas

IGNAS ŠEINIUS

Vėl anapus geležinės uždangos

Visiškai tylom, surėmęs kvapą, skubiai, ant pirštų galų Petras Vindeikis prislinko prie durų. Ikišė dešinę ranką iki delno plačiai prasizėjusim plyšin, tarp statkos iš įkabų pusės ir durų. Lyg ką pajutęs usnė prtilo, grįžtelėjo prie durų ir trinkterėjo jomis.

Pasigirdo treksterėjimas. Jis nudiegė Petro Vindeikio ausimis ir lūpomis. Nudiegė visomis kūno gyslomis ir nervais. Akyse pasidarė juoda. Bet jis nesukniubo, stovėjo kaip vyras prirakintas prie durų.

Durys plačiai, visa žiotimi atsivėrė. Iš įkabų pusės, išsidraikusia juosta nutekėjo aslon kraujas. Petras Vindeikis pagavo iškritusią ranką, suspaudė pirštus kairiaja. Jautė, kad pirštai buvo palaidi, sutriuškinti, daugiau niekam tikę.

Prieš jį stovėjo usnė. Įsirėmęs šonuose, siaurai sutraukęs antpečius. Svillino siaurutėmis akimis, kaip įde-ginto pello asmenimis.

— Na, kokia čia dabar komedija! Boba! Bemokslis bernas! Gyvulus neraliuotas! Žengė žingsnį priekin.

— Atsitrauk nuo manęs! Prie sienos! Visu kūnu jį nukrėtusiu šalčiu pajautė Petras Vin-

deikis akimirksniu rimtį. Traukėsi atopakaliu į sieną, nieko nekluvo. Karčia, paskutine panika žvelgė į per du žingsnius atsekantį, revolverį atkišusį bolševiką, menką piktžolę.

— Nevertas esi penkių kapeikų šūvio, — įmetė bolševikas revolverį kišenėn, mesterėjo galva. — Tik iš anksto nesidžiauk, nemanyk, kad tavo parašas būtinai mums reikalingas. Ar net tavo balsas. Direktorius Pypilis neblogas artistas, mokės nuduoti tave ir tavo balsą. Juk gerai pažįsta. Žmona apsidžiaugs, išgirdus tave, šunie. Ilgesio neatlaikys, atskubins Vilniun.

Grįžo prie stalo, paspaudė mygtuką.

Atsirado policininkas pilka sėrmėga, kalėjiminis.

— Vesk šunį Lukiškėn! Nukimšk rūšin, drėgniausian urvan. Jokių vaistų. Tegul pats laižo savo kvailai sudergtus pirštus.

Permetė Petrą Vindeikį akimis nuo galvos iki kojų. Lemtingai teatrališkai grįžterėjo į policininką.

— Kitas įsakymas. Nutempk jį auštant geležinkelio stotin. Perduok Vorkutos sąstato komendantui. Vorkuta jam vieta, kaire ranka vartys akmenis! Orderio ateik, patupdęs tą šunį.

Policininkas stvėrė Petro Vindeikio sužalotą ranką, tiesiai pirštus, ir stūmė šonu pro duris kaip niekam nevertą daiktą.

— Nulaužiau meškerę. Tėve, sutaisyk. Tu moki.

Prieš jį stovi nuo rasos blizgančiais batais sūnus. Aukštas, laisvėje vyru išaugęs, studentas medikas. Saulėje nudegęs, atlapais marškiniais, paraitytomis rankovėmis.

Petras Vindeikis atkelia nuo pagalvio galvą, žiūri pavertomis akimis į sūnų, nesupranta. Sapnuoja jis?

Sūnus prisėda ant lovos briaunos, paima tėvo suvirpėjusią ranką, šiltai spaudžia.

— Tu vėl sapnavai? Sapnavai, kad buvai tenai, tėve?

Tėvas nieko neatsako. Žiūri į sūnų, dairys į lovą, medinę, permeta akimis miegamąjį. Žiūri į paliktas laukan atviras duris. Pro jas girdėt upė šniokščia, čirkšai skraidančios kregždės, kur toli klykia vaikas. Pro duris traukia gaisvus vasaros ryto oras. Mišku, pievomis, nokstančiais javų plotais gardžiai sotus.

Nejau tai jam sapnuojas?

Nejau ne?

Jis negali išarti žodžio. Tik jaučia, kad stembančiose akyse atsistoja ašaros.

— Tėve, tu per daug skaitai. Per daug gyveni visu kuo, kas ten ir šiapus, tarp mūsų šniokščia. Tai negerai, tau nesveika.

Tėvas tyli, tik žiūri į sūnų. Klaidžioja tarp sapno ir tikrovės, — tarp dviejų tikrovių. Vis dar nežino, ar jis ten, ar čia sapnuoja.

Sūnus mato iš tėvo įtemptų veido bruožų, iš įtemptai tiriančių akių, kad jo daug, giliai, visu krauju sapne gyventa.

O jei ir atsakytų ką, žino, ką tėvas atsakytų. Kaip neretai dienos pasižnekimuose atsako. Kad jis serga, ir kad jo ligos niekas negalės pagydyti. Nauji įvykiai jį palaiko, lietuvių išėivijos negerovės jį pakursto. Patvoriais išsibarstę veiksniai lietuviybės dvasiai ir kūnui nuodus mala, — vieni kitiems bolševikais virsta.

(Pabaiga)

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Mūsų juodsidabrinė lapė

Praėjusios žiemos sausio 14 d., beveik 70 metų savo amžiaus sukakties išvakarėse, Stockholme pasimiręs Ignas Šeinius buvo didelis lietuvių rašytojas ir ypatingas žmogus.

Likimas jį buvo nuskriaudęs, kaip rašytoją - vieną iš stambiausių mūsų dailiosios prozos meistrų. Sunku būtų atspėti, dėl kokių priežasčių, bet kartais gal dėl to, kad Ignas Šeinius nuo pirmojo pasaulinio karo pradžios ligi 1933 metų gyveno daugiausia Švedijoje, retai ir trumpam teatsilankydamas Lietuvoje, nepriklausomybės kūrime laikotarpį savo laiką ir visas jėgas paskirdamas diplomatinei tarnybai, neberašydamas naujų apsakų ir romanų, net nepasirūpinęs deramai išleisti naujomis laidomis savo jau anksčiau parašytus veikalus. Jis kažkaip savo talento mastu nepateko į mūsų literatūros vadovėlių ir skaitymų knygas, buvo pražiūrėtas ar apeitas, kai tuo tarpu kiti jo amžininkai, kaikurie net žymiai silpnesnio pajėgumo, staiga ir be abejojimo dar per anksti ar mažiau pelnytai tapo mūsų literatūros klasikais.

O jau pačioje nepriklausomybės pradžioje jis turėjo pusėtinai gražų menininko krautį. Trumpų apsakų knyga "Nakties Žiburiai" ir net trys romanai - Kuprelis, Vasaros vėžės, Bangos siaučia... Ir tai buvo laikas visai nauja, didelis žingsnis į priekį mūsų dailiosios prozos raidoje. Po patriotinės sentimentalinės, realistinės, tendencinės literatūros, turėjusios tikslą skaitytoją šviesti, dorinti ir tautiškai bei sociališkai budinti, Ignas Šeinius atėjo kone pirmas į mūsų dailiąją prozą su stambiais romanais, kaip rašytojas be pabrėžiamų "tautiškai - sociališkai patriotinių tikslų", - kaip grynas menininkas, kaip estetas.

Šalia savo bendraamžininko, pačioj jaunystėj džiovos pakirsto Jono Bilūno, Ignas Šeinius buvo mūsų dailiosios prozos pionierius, revoliucioninkas, stambaus masto kūrėjas. Šiuo atžvilgiu jo nuopelnai ir vaidmuo galėtų būti lyginami su Maironio, kuris savo linijoje jau anksčiau revoliucionizavo ir į augštesnį lygmenį pakėlė mūsų lyriką, mūsų ligtolinės poetikos skurdžią formą ir turinį.

Mūsų prozinės literatūros rudųjų lapučių tarpe, jis vienas iš pirmųjų išaugo prabangia juodsidabrine lapė...

Los Angeles "Lietuvių Dienų" leidykla neseniai gražiai išleido paskutinį, nes jau pormirtinį vėliausio laikotarpio Igno Šeinius apsakų rinkinį. Kaip gaila, kaip graudžiai gaila, nesinori net patikėti, kad tai paskutinis rinkinys ir jo vardas - intriguojantis, patrauklus, pikantiškas: "Vyskupas ir velnias"... O ir Dirvai gali būti malonumas ir komplimentas, nes ši apsakų, davusi pavadinimą visam dešimties kitų apsakų, novelių bei ištraukų gabalų rinkiniui prieš porą metų pirmiausia buvo išspausdinta šio laikraščio. Šeinius buvo nuolatinis ir ištikimas Dirvos bendradarbis, nemažą jo straipsnių ir korespondencijų iš Skandinavijos per pastarą dešimtmetį yra prabėgę jos puslapiais.

Šio paskutinio rinkinio man gal nei nereikėtų specialiai girti ir smulkiau nagrinėti. Geriausia būtų, jei intymų jo "nagrindėjimą" atliktų patys skaitytojai, įsigiję visą knygą, vartydami jos dailius puslapius, paskaitydami čia vieną, čia kitą gabalą. Daug neabejočiau, jog jie nenusivils ir tikrų tikriausia nenuobodžiaus, ypač pradėję sekti sunkiausius Assad Pašos nuotykius arba liuteronių vyskupo Thomo Frosto dramą, kai jis, žmonos tuštybių priverstas, turėjo įsipainioti į chruščiovinio pabūdžio kogegzistenciją su velniu, atvykusiu pas jį juodsidabrinės lapės pavidalu, - ir sudaryti bendradarbiavimo sutartį, kaip kadaisė Goethės daktaras Faustas susiderėjo su Mefistofeliu...

Tas vyskupas ir jo velnias - tikrai puiki apsakų, kur seną tarptautinę ir jau klasikinę te-

Ignas Šeinius prie savo namų Stockholme 1956 metais, "Vyskupo ir velnio" novelių rašymo laikotarpyje.

"Liet. Dienų" klišė

mą Šeinius nepaprastai gubai pritaiko mūsų moderninio gyvenimo aplinkybėms. Ir kaip gaila, kad autoriaus jau nebėra mūsų tarpe ir nebegalima prašyti jo temą plačiau išvystyti ligi galo. Apsakos siužetas toks turtingas ir kupinas visokių galimybių, o jis nutūksta ten, kur atrodo kaip tik turėtų prasidėti visa keisčiausiaji ir įtemptiausiaji dramos painybė. Kiekvienam atveju, tai dėkinga medžiaga dideliame romanui ir filmo scenarijui.

Vartydamas "Vyskupo ir velnio" knygos puslapius, negalėjau apsiginti vaizdais ir atsiminimais apie jų autorių, jo praeitį, išgyvenimus, jo būdą, apie jį patį kaip kartais tragišką, kiek savotišką ir visuomet labai įdomų žmogų.

Prisiminė kaikurie jo gauti laiškeliai iš mūsų protarpinių susirašinėjimų, pasikalbėjimai Kaune, kai jis buvo "Lietuvos Aido" vyriausiu redaktoriumi, paskutinis susitikimas ir atsivisikinimas 1940 metų liepos mėnesį Gleisgarbeno pabėgėlių stovykloje Rytprūsioose, kur jis netikėtai atsirado iš Vilniaus slapta pernėręs bolševikų "žaliąją sieną", ir su mumis išbuvo tris dienas. Toks švarus, elegantiškas, pasikvėpinęs ir kaip visada gerai suglaistytu šviesiai rudu kostiumu. Jam buvo bepigis, jis su savimi turėjo reikiamus dokumentus ir vizą ir tuojau pat išvyko į "savo" Švediją pas Šeimą.

Ignas Šeinius buvo ne tik literatūros, bet ir gyvenimo estetas, nors tas gyvenimo takas nebuvo jam vien rožėmis klotas ir kartais šaržiškai raižė jo žingsnius. Maža jis tepaliko ilgesnių teoretinių raštų apie meną, nedaug apie tai ir tekalbėdavo, bet jo šios rūšies filosofija aiški ir griežta, ir jis jos laikėsi nuo pačios jaunystės. Kas yra menas? Koks jo tikslas? Jis atsakydavo trumpiausiai: menas yra žaismas, toks jis buvo ir lieka nuo pačių seniausių gadydinių. Meno paskirtis - žaisti, pramogauti, reikšti kūrėjo gyvenimo džiaugsmą, teikti malonumo, pramogos ir įdomumo kitiems. Tam tikslui nėra nei "žemųjų", nei "kilniųjų" dalykų, visa priklauso nuo kūrėjo skonio ir kultūros...

Savo meno filosofijos pažiūromis jis buvo tvirtas, pasitikęs ir, kaip daugumas menininkų, be galo atkaklus. Kartą, kai jau buvau "Lietuvos Aido" bendradarbiu ir arčiau susipažinau su vyriausiuoju redaktoriumi, jis sužinojo mane ėjus prof. B. Sruogos teatro seminaro kursą. Tada Šeinius buvo kątik baigęs rašyti savo pirmąjį dramatinį veikalą - "Diplomatų" komediją...

"Aha, tai labai gerai! Pabūk tamsta mano pirmuoju kritiku. Štai rankraštis, perskaityk ir paskui man papasakok savo įspūdžius..." Iš žymaus rašytojo ir mano tuometinio žurnalisto boso pusės toks gestas man atrodė per didelis. Tebuvau jaunutėliausias, žašt žaštėliausias vaikas, ir be abejojimo man tada visko trūko, išskyrus aroganciją, kurios apščiui buvau įgimęs ir tiek, kad gal dar ir ligi šios dienos tam tikri pėd-

sakai yra išlikę... Pradžioje gyveniausi nuo kritiko misijos, sakčiau, kad šiuo atveju būsiu dar menkas autoritetas. "Ką čia tamsta niekus kalbi", - pradėjo įtikinėti Šeinius, - "juk kątik baigė mokslus, tad savaime aišku, kad dabar jauties pats didžiausias autoritetas, o man tokio ir reikia. Paskui vėliau, kai gyvenimas gerai pabrūžins, nebesijausi toks didelis autoritetas. Tad norėčiau, kad dabar tuojau pasakytum savo šviežią ir tikrai autoritetingą įspūdį..."

Šeinius visada mokėjo grakščiai pašiepti "autoritetus", jų per daug neįžeisdamas.

Gavęs rankraštį kelias dienas skaičiau, stengdamasis įsidėminti gerąsias vietas, na, ir po pierio skiltelėmis atžymėdamas keliasdešimt dialogų ar sceninių konstrukcijų, kur pagal iš Balio Sruogos ir Andriaus Olekos - Žilinsko išmokus dramaturgijos principus man atrodė, kad - blogai... Po to, vyr. redaktoriaus priėmimų valandomis vėl užėjau į "Lietuvos Aidą" audiencijai.

Šeinius metė visus kitus darbus, pasisodino prie svečių stalo ir su jautriausiu dėmesiu, su ko rimčiausia mina laukė mano "kritikos". Sudarė tokią rimtą nuotaiką, kad nejučiomis pradėjau tikėti, jog mano įspūdžiai ir visas reikalas tikrai turėtų būti kažkas rimto. Na, ir pradėjau. Pirmiausia, pataikaudamas kūrėjui, ėmiau paeiliumi minėti visas gražiausias kūrinio puses ir teigiamiausias įspūdžius. Jo kietas, kiek raudkšlėtas ir visuomet tokios geltonai šviesios, "blondiniškos" spalvos veidas staiga pasikeitė, lyg paraudo ir apsidengė šilta, malonia šypseną. Nieko nepadarysi, - galybė komplimento, jeigu tik pavyksta įtikinti jo nuoširdumu, visada yra didelė.

O po to, ėmiau skambinti visai kitais akordais. Įgijęs pasitikėjimo ar gal iš įsibėgėjimo pradėjau traukyti iš rankraščio sąsiuvinio popierėlius, kur buvo atžymėtos "silpnosios vietos": kaikurių scenų konstrukcijos, neįtikinami ar netikslūs dialogai, posakiai, net atskiri žodžiai... Ir tokia arogantiška vaikigalio prakalba amžiumi už jį dvigubai vyresniam ir jaugarsiam rašytojui truko mažiausia

kokį pusvalandį, gal ilgiau.

Šiandien puikiai įsivaizdinu, ką bet kuris kitas žinomas autorius atsakęs tokiam dar ančišnapniui "kritikui" ir kaip būtų su juo pasielgęs. Bet Šeinius - per visą ilgiausią mano monologą nei trupinėliu nepakeitė savo švelnios ir malonios šypsenos, nei žodžiu, nei gestu neparodė jokio nerimo ar nepasitenkinimo.

Ir kai jis po to pats ėmė kalbėti apie savo "Diplomatų", supratau, kodėl. Jis buvo taip įsitikinęs savo veikalų gerumu, taip tikras dėl kiekvienos scenos, posakio ar žodžio vietos, taip neabejojantis viso jo fantazijoje gimusio žaismo logiškumu ir grožiu, kad jokie kito surandami trūkumai nebegalėjo tų įsitikinimų pakeisti, sukelti abejonų ar įžeisti. Jis nesutiko, kad būtų reikalinga perdirbti nors vieną sceną, nerado galima pakeisti nors vieną dialogą, išmesti nors vieną žodį, - nežiūrėdamas, kad buvau užsižymėjęs visą eilę jo pamėgtų vartotų retų, keistų, plačiai publikai net nesuprantamų žodžių, o taip pat gausybę mūsų rašomajai kalbai neįprastų gramatinių konstrukcijų, kurių netrūksta ir paskutiniame "Vyskupo ir velnio" rinkinyje.

- Nesuprantu, kodėl tamstai ši vieta atrodo negera, ana scena nereikalinga, tas posakis dirbtinis, - pradėjo kalbėti Šeinius ir vis taip švelniai, šypsodamasis, nesikarščiuodamas. - Na, tik pakalaušyk, tamsta, juk tai labai gražu. Kitaip čia negali būti. Čia kaip tik taip, kaip reikia, - ir jis pats skaitė tas scenas, kartojo dialogus, skandavo atskirus žodžius, kad vietomis tikrai ėmiau juo tikėti ir abejoti, ar nebūsiu suklydęs.

Niekad vėliau nesutikau kito lietuvių rašytojo, kuris būtų toks tvirtas ir taip nepalaužiamai įsitikinęs, kad tai, ką ilgomis nemigo ir kūrybinių kančių valandomis jis padarė, yra geriausia, nepakeičiama ir nepaliečiama, pats maksimumas, ką jis galėjo padaryti. Nors jautais kiek nepatogiai gal per daug išsišokęs, bet toks plieninis rašytojo tikėjimas savo darbu, toks kietas užsispyrimas prvesti tik savąją daiktų ir idėjų viziją, toks fanatiškas reikalavimas be apdaiustymų ir pakeitimų priimti, viską, ką jis davė geriausio po ilgu apmąstymų ir sunkaus tritiso, man tada padarė didelį įspūdį. Vietoje piktnesės ar juokės dėl tokio ožiškumo, nuo to laiko keistąjį Šeinių pradėjau daug daugiau gerbti.

Berods, po poros metų "Diplomatai" buvo įtraukti į valstybės teatro repertuarą ir pagaliau išvydo sceną.

Komedijos padariniai buvo tragiški: jokio pasisekimo, ir veikalas greit buvo visai numintas nuo scenos. Tuomet jau nebebuvo Lietuvoje ir apie tų spektaklių nepasisekimą patyriau tik iš atėjusių mūsų laikraščių recenzijų. Pagalvojau, kad reikėtų parašyti Šeiniui laišką ir priminti mūsų buvusias diskusijas pagal visų "išminčių" seną įprotį: na, ar aš nesakiau?... Bet nieko neberašiau. Kam dar skaudinti žaizdą? Juk jis vistiek tebetiki, kad kūrinys buvo geriausias, koks tik galima. Tik gal žitrovai jo nesuprato ar artistai blogai suvaidino.

Kitame numeryje: Šeinius mūsų politikoje, žurnalizme ir gyvenime.

Lithuanicos komanda, laimėjusi Chicagos lietuvių krepšinio turnyre konsulo P. Daudžvardžio pereinamąją taure.

Z. Degučio nuotrauka

Greetings and Best Wishes
To All Lithuanian People

The G. M. McKelvey
Company

FEDERAL, HAZEL AND
COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

HODELL CHAIN DIVISION.
NATIONAL SCREW &
MFG. COMPANY

MAIN OFFICE AND PLANT

2440 East 75th Street
EN 1-2650

Greetings and Best Wishes
To All Lithuanian People

HICKORY GRILL

— Open Sundays —

PRIVATE DINING AVAILABLE

929 CHESTER AVENUE

MA 1-6397

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE YODER
COMPANY

CLEVELAND, OHIO

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

pasibaigus gaus "svarų" atlyginimą už darbdienius, nes atlyginimo svarumas pareiškia nuo jo darbdarbo.

Toks aiškinimas atsirado kai kolchozai pradėti raginti mesti darbdieniu sistemą, ir kai vienas kitas kolchozas jau ir Lietuvoje perėjo prie "tvirto" atlyginimo.

"Tvirtasis" atlyginimas dar dažnai pasirodė esąs ne toks jau tvirtas, nes kolchozai už pirmuosius metų mėnesius dažniausiai neturėjo pinigų ir negalėjo žadėtu laiku užmokėti už darbą.

Kitas "tvirtumas" irgi pasirodė esąs netvirtas, kai paaiškėjo, jog už daugumą lauko darbų atlyginimas už dienos normą svyruoja tik tarp penkių ir dešimties rublių.

1949 sausio 7, šaltą žiemos dieną, tamsiai raudonas chevroletas sustoja ties gražiu, dideliu pastatu Washingtone, iš automobilio išlipa gerai atrodamas maždaug trisdešimties metų amžiaus.

Dalis atlyginimo ir dabar išmokama ne pinigais, o grūdais, po vieną kilogramą už du rublius. Čia iškyla pats ryškiausias "tvirto" atlyginimo silpnumas. 1938 metais kilogramo grūdų (rugių) kaina buvo 16 centų.

SUSIROPINIMAS NAMŲ SAVININKAMS

Po visuotinio gyventojų surašymo, Maskvos įsakymu, ir Lietuvos rengiamas visuotiniams privatinėse nuosavybėje esančių gyvenamųjų namų surašymui.

Žvalgybų kova

MEDŽIOKLĖ BE NAUDOS

Ji buvo pavojingiausia sovietų šnipė šaltajame kare - jauna amerikietė Judith Coplon. Ji buvo vienintelė, kuriai sovietai buvo leidę dirbti visiškai savarankiškai.

reles pasikalbėjimai, sklindą iš garsinės juostos. Pagaliau Šefas daro išvadą: - Totališka nesėkmė, Miss Coplon greičiausiai turėjo tik malonų savaitgalį su Mr. Shapiro.

- Ir mums taip atrodo, - skuba pritari vienas agentas, - Mr. Shapiro nėra šnipas. Jis yra sąžiningas teisingumo ministerijos valdininkas. O kad myli moteris, tai jo reikalas. Jis juk nevedęs.

- Aš pritariu kolegos nuomonei. Pagal įsakymą turiau Miss Coplon praeiti. Ji yra turtinga ir padoraus tėvo duklė, Samuel Coplon yra pagarsėjęs New Yorko savo labdaringumu, Miss Coplon yra rūpestinga tarnautoja.

- Norėčiau įsakmiai įspėti, kad medžioklė nenutrauktina, - pareiškia ji. - Aš esu įsitikinusi, kad Judith Coplon yra viena pavojingiausių sovietų šnipių mūsų krašte.

- Visa tai mes jau seniai žinome, - nekantariai pertraukia vienas Mabelės kolegų. - Vieną minutę! Pagal mūsų agento duomenis, rusai turį turėti šnipą agentų registratūroje ir švėtimšalių kartotekoje.

ir puikiai žino agentų registratūrą. Dabar Šefas pradeda nekantariauti.

- Ligšiol tamsta tik kartojai priežastis, kurios mus paskatino sekti Miss Coplon. Ar tamsta dar nesi įsitikinusi, kad mūsų sekimas buvo veltui?

- Ne, nesu tos nuomonės. Noriu atkreipti dėmesį į kelius faktus. Vienas mano kolegų pastebėjo, kad Miss Coplon savo bute nėra priėmusi jokio vyro, o aš konstatavau, kad ją metų bėgyje septynis kartus septyniais šeštadieniais pasitiko septyni atskiri vyrai, su kuriais ji galbūt viešbučiuose užsiregistravo.

Agentai susidomi. Ir Šefas linktelį galva pritardamas.

- Antras punktas: Shapiro, Nenustabu, kad jis įsimylėjo gražią Juditą ir su ja praleidžia malonias valandas - tęsia Mabelė neparusdama. - Bet vienos aplinkybės neturite užmiršti.

- Taip. Aš labai tiksliai stebėjau juos filme. Aš netikiu, kad Judita myli Shapiro.

- Ar dar kas krito jums į akis? - klausia Šefas.

- Taip. Aš labai tiksliai stebėjau juos filme. Aš netikiu, kad Judita myli Shapiro. Ji tik vaidina komediją. Kodėl? Aš tvirtinu: iš Shapiro, kuris dirba užsienio agentų registratūroje, ji nori išgauti informaciją, kurių ji negali gauti kitu keliu.

(Tęsinys: Nekalta auka ar sąmokslininkas?)

Konkursinė nuotrauka Nr.12

Lenčiugėlį šokam... Undinė Railaitė, Gidas Radvenis ir Onutė Sumantaitė.

105 DIENŲ KARAS

Prieš 20 metų sovietinė armija užpuolė Suomiją.

Vienas iš grįžusių raudonarmiečių - taip slaptai pasakojosi Stalino kareiviai - buvo žmogus paklaustas:

- Ivanai, tu kariavai Suomijoje. Sakyk, ar tai didelis kraštas, kurį jūs, didvyriai raudonarmiečiai, užkariavote draugui Stalinui?

- O taip, balandėle, didelis, labai didelis, - atsakė Ivanas. - Toks dydžio, kaip sovietinė Armėnija.

- O tas karas su Suomija tęsėsi tik 105 dienas. Bet sovietinė artilerija paleido aštuonis milijonus sviedinių į tautą, kuri turė tris milijonus gyventojų, niekieno neremiamą, drašiai kovavo su dešimtį kartų didesne kariuomene.

1939 m. lapkričio 30 d. Maskvos radas lakoniškai pranešė: "Leningrado karinės apygardos jūginiai peržengė Suomijos sieną. Jie paėmė miestą Teriokį, kuriame sudaryta komiterno nario draugo Kuusinen vadovaujama laudies vyriausybė."

Sovietijos gyventojus Suomijos užpuolimas lygiai nustebino, kaip ir visą pasaulį. Tiesa, Helsinkis kelionis dienomis anksčiau buvo atšaukęs savo delegaciją iš Maskvos, kai ten ultimatyviai buvo pareikalauta atiduoti Rusijai Karelijos pusiasalį.

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patentintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų).

jis prieš penkerius metus buvo taip sunkiai įsipašęs. Žiemos karas Suomijoje Maskvai nebuvo vien pasivaikščiojimas, jis turėjo visas totalinio karo žymes. Daugybėje lokaliųjų mūšių ir kelių, pagarsėjusiųose "motti", rusai prarado ne tik ištisus armijos korpusus žuvusiais ir sužeistais, bet ir tikėtiną savo "proletarinės armijos" nenugalimumu.

Uniformuotos suomių grupės, atrodančios panašiomis į sovietinę lauko žandarmeriją, nukreipinėjo sovietų tiekimo kolonas į krašto gilumą, ir tik sutapimu sovietų kariams paašškėjo, kad jie 14 dienų maitino suomių dalinius. Tai vienas iš daugelio linksmesnių epizodų trumpo, bet žiauraus karo, kurio pasėkoje iš Suomijos buvo atplėšta Karelija.

1940 kovo mėnesį kai netikėtai pareiškė sutinkanti nutraukti karo veiksmus, tai ji padarė bėdos verčiama: Kremlius bijojo laikyti pririštas savo armijas Suomijos fronte 1940 m. pavasarį, kada Vakarų Europos frontuose reikėjo laukti lemiamųjų pergrupavimų.

Taip negarbingai baigėsi sovietinė agresija prieš Suomiją. Bet Maskva panaudojo iš trijų milijonų tautos gautą pamoką naujai taktikai: po kelių mėnesių klastos keliu okupavo Estiją, Latviją ir Lietuvą. (tp)

Lietuviams architektams buvo paskelbtas konkursas suprojektuoti Lietuvos atstovybės rūmus Brazilijoje. Sprendėjų komisija, kurione įėjo architektai K. Kriščiūkaitis, B. Elsbergas, V. Švėpas ir inžinieriai A. Novickis ir J. Gimbutas, pirmą premiją paskyrė arch. Arbui, antrą žemaičiui ir trečią V. Germanui ir K. Jačiui.

Nuo Naujųjų Metų Dirva eis tris kartus per savaitę

PRADŽIUGINKITE ARTIMUOSIUS SIUNTINIŲ ŠVENTĖMS! SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ. Lietuva, Ukraina, Baltgudija, Latvija, Estija ir kitas respublikas. GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC. 135 WEST 14th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Chicagos lietuvių žinios

Smetonos koncerto įspūdžiai

Nemirštantieji muzikos milžinai, kurie savo kūriniais kelia žmogaus dvasią skatindami atsipalaiduoti nuo kasdienybės ir siekti grožio, prablio Chicago lietuvių muzikos mėgėjus, susispietusių Lietuviškame Kultūros Centre Chicagoje, pianisto Antano Smetonos interpretacijoje.

Atrodo, kad lengviau yra pasiekti techninės veikalo aukštūbybes - išpildyti be priekaištų pasifmtą veikalą. Tatal gali atlikti kiekvienas virtuozas. Bet... suprasti kūrinio tikslą, išgyventi į autoriaus dvasią, pajusti jo polėkius, kančias, meilę ir visus jo dvasinius pergyvenimus, jau neužtenka būti virtuozu. Tam reikalinga jautri muzikinė siela, kurią mes pratę vadinti talentu.

Atrodo, kad toksai talentas yra mūsų jauname pianiste kuris sugebėjo užhipnotizuoti lapkričio 29 dieną savo klausytojus, taip gausiai susispietusių Jaunimo Centre.

Tikslingai parinktą ir neperkrautą programą jis pradėjo muzikos tėvo Bacho prancūziška G-dur nr. 5 šis kūrinys, gal kai kam atrodas "nuobuodus", paruošė klausytoją savo ritminga, matematiškai apskaičiuota melodija tolimesnei koncerto eigai.

Sekančiame Mozarto kūrinį, A-moll sonatoje, koncertantas perkėlė mus į praėto šimtmečio žavingąją Vieną. Nupiešęs šį paveikslą, pianistas grįžo prie nemirtingo Beethoveno ir bandė perkelti klausytoją į svajonių karalystę žinoma Mėnesienos sonata. Pirmoje daly Adagio Sostenuto, publika pajuto begalinį žmogaus sielos ilgėsį, siekimą grožio, tobulybės ir aukštųjų idealų. Paskutinėje daly, Presto Agitato, mes išgirdome autoriaus sielos sukrėtimą. Atrodo, kad paskutinė Beethoveno sonatos dalį menininkas pravedė per greitai. Jo prestissimo tempo kaip ir neišryškino tų nuostabių gražių perėjimų iš vienos tonacijos į kitą.

Pademonstravęs Beethoveno sielos didybę, koncertantas apeliuoja į lietuviška sielą. Jis ban-

do gražinti klausytoją į lietuvišką Čiurlionį. Tiesa, Čiurlionio ekskizuose mes neįjaučiame įprastinės lietuviškos tematikos. Šiuose veikaluose Čiurlionis priklauso tarptautinei muzikai, bet tos kūrybos akorduose jaučiasi lietuviškos sielos harmonija, nuoseklumas ir karts nuo karto prasiveržiąs tragizmas. Ir nors mes negirdime mums įprastos lietuviškos tematikos, Čiurlionio kūryba atitinka mūsų šią dieną būklę. Ji yra sava ir mums suprantama.

Pianistas baigia savo programą romantiška Chopino B-moll sonata. Šis Chopino veikalas, sukurta paskutiniiais autoriaus gyvenimo metais, yra itin stiprus forma ir turiniu, kuri koncertantas perdavė mums visame kūrinio grožy. Sonatos pradžioje Grave stiprūs akordai byloja, kad autoriaus sieloje vyksta kažkas tragiško. Negirdėti jo švelnių melodijų, kurios taip vykusiai išryškintos jo valsuose, polonezuose bei etuduose. Šis veikalas yra kančios ir nusivylimo išraiška, kuris eventualiai išsivysto į Marche Funebre su melancholišku akcentavimu, siekiančiu giliausias žmogaus sielos gelmes. Ir nors trečioje Presto sonatos daly dar jaučiamas energijos atgavimas, kažkur toli dar girdėti gedulingo maršo melancholiški atgarsiai.

Taip aš supratau Antano Smetonos koncerto prasmę. Kad jis savo jautria siela sugebėjo visų dalyvių jausmus sujunginti, byloja ir toji tyla, viešpatavusi per visą koncerto eigą.

Nors gausių židrovų tarpemaitėsi daug žilaplaukių, bet nesutokojo ir gyvenimą pradedančios jaunuomenės. Iš karto galėjo atrodyti, kad sausas piano rečitalis bus nuobuodus ir neįdomus. Bet, tik pirmiems akordams suskambėjus, publika pajuto, kad prie piano sėdi jautrios sielos jaunuolis, kuris sugebės pademonstruoti dvasios galiūnę sielos gelmes ir mums parodyti, kiek yra estetinio grožio tuose muzikos kūrinuose, kiek juose skausmo ir meilės, ir kokia galinga genijaus fantazija.

Dėkingi klausytojai nesigailėjo

Chicagoje labiausiai lankoma lietuvių Mutual Federal Savings taupymo bendrovė, kuriai jau iligus metus vadovauja žinomas visuomenininkas Jonas Kazanauskas, prieš Kalėdų šventes iš lauko ir viduj pasipuošė.

aplodismentų jaunam menininkui. Palinkėkime, kad jaunas talentas tobulėtų savo pasirinktoje karjeroje, kuri yra nelengva, bet šis jaunuolio pasirodymas teikia vilties, kad jam pasiseks įkopti į jos viršūnes.

A. Kalvaitis

Retai kada Chicago turėjo tokį koncertą, kuris susilauktų gražiausio įvertinimo ir apie jį ilgai kalbėtų. Tas koncertas - Antano Smetonos fortepijono rečitalis, įvykęs lapkričio 29 d. Chicagoje, Jaunimo Centro salėje. Salė nemaža, o buvo kimština, kad net ir kelias eiles kėdžių dar pristatė. Jų negavusieji nusagstė pasienius stati stovėdami. Taip pat ir antras aukštas buvo pilniausias. Sakoma, kad publikos buvo per 800.

Tai retas įvykis. Čia panašūs rečitaliai tenkinasi daugiausia 300-400.

Publika buvo rinktinė ir nežiūrint jokių pažūrų bei įsitikinimų.

* Jaunimo Centrai išlaikyti reikia daug pinigų. Kuriai, šviestai, remontui, sargo algai ir kt. smulkios išlaidoms. Jaunimo Centro šeiminiškai jėzuitai per metus išleidžia apie 12,000 dol. Jaunimo Centro patalpomis naudojasi Chicago lituanistinės mokyklos, Čiurlionio galerija ir apie 40 įvairiausių organizacijų. Norėdami galus su galais suvesti, tėvai jėzuitai lapkričio 28 d. surengė vakarienę Jaunimo Centro išlaikymui paremti. Joje dalyvavo apie porą šimtų svečių. Sol. D. Stankaitytė padainavo, J. Dubauskienė skaitė savo eilėraščius, A. Veličkaitė padėklamavo B. Brazdžionio kūrybos. Programai vadovavo aktorius Dikinis. Rėmėjams padėjo kun. J. Kubilius, SJ, Dalyviai loterijos būdu laimėjo du dal. Murino ir dal. Kaupo paveikslus, autorių specialiai šiam tikslui paaukotus.

* Aleksas Siliūnas, energingas tautinių organizacijų darbininkas širdžiai sunegalavus, buvo paguldytas Šv. Kryžiaus ligoninėn Chicagoje.

* Dr. Bronius Dirmeikis, dar neseniai šešias savaites praleidęs ligoninėje ir gal per intensyviai kibęs į savo darbą, ir vėl ligos paguldytas į lovą. Gydosai namie.

* Vacys Bagdonas, eidamas slidžiu Chicagos šaligatviu, pasiūdo ir smarkiai susitrenkė galvą. Kurį laiką turės praleisti lovoje.

MUZ. A. SKRIDULIS IŠSIKELIA Į CICERO

Chicago lietuvių moksleivių tautinio ansamblio ilgametis vadovas ir Aušros parapijos vargonininkas muz. Antanas Skridulis nuo Naujųjų Metų išsikelia į Chicagos priemestį - Cicero, lietuvių parapijos vargonininko pareigoms. Šiuo metu čia vargoninkauja čia gimęs muz. A. Modetka.

IŠEINA "MUZIKOS ŽINIOS"

Po pertraukos vėl išeina "Muzikos Žinios", kiek naujai pertvarkytos, įdomiu turiniu. Redaguoja muz. Juozas Kreivėnas. Priedu duodamos: J. Gaubo daina - Nurimk, sesut ir kun. Vlodo Budrecko dvi giesmės į Šiluvos Dievo Motiną, mišriam ir dviejų lygių balsų chorui su vargonų pritarimu. Šios giesmės patvirtintos Bažnytinės Muzikos komisijos Pittsburgho vyskupijoje. Jos pritaikytos ir angliskam tekstui, pavadintos "Two Christmas Carols" ir dedikuotos kun. M. G. Kemežiui (šiomis dienomis pakeltas į prelatus), Elizabeth, N. J. Dainos žodžiai - Petro Vaičiūno, giesmių - kun. St. Ylos.

LIETUVIŠKA EGLUTĖ IR KALĖDINĖ PROGRAMA

Mokslu ir Pramonės muziejuje gruodžio 1 d. prasidėjo įvairių tautų Kalėdų eglutės programa. Lietuviai pasirodė gruodžio 2 d., duodami tris tą dieną programas: 2 val. - Marijos aukš. mokyklos auklėtinių, 7 ir 8:30 val. - atliko Atėitės šokėjai, vadovaujami Bruno Šotos, kurie be įvairių tautinių šokių, suvaidino ir scenos vaidelį "Kalėdos Lietuvoje", kuri paruošė Juzė Daužvardienė, režisavo - Genovaitė Giedraitienė. Lietuvių programa buvo įdomiausia, sutraukusi daugiausia publikos, net visose trijose programose. Visus žavėjo ir lietuviška eglutė.

CICEROJ DIDŽIAUSIA PARAPLINĖ MOKYKLA

Mokosi 370 mokinių. Mokytoja 9 seselės kazimierietės. Vedėja sesuo M. Perpetua, studijas baigusi Kaune, Vytauto Did. universitete, Lituanistikos klase lanko 92 mokiniai, kur moko J. Kreivėnas ir kun. P. Patlaba. Pamokos kasdien: 1-3 val. po pietų.

LIETUVAITĖS AMERIKIEČIŲ SPAUDOJE

Neseniai vienas žymiausių ir didžiausių dienraščių "Chicago Tribune" išidėjo lietuvių: Dailvos Noreikaitės, Ramūnės Kvildytės ir Danutės Gudaitytės nuotraukas, pasipuošusias tautiniais drabužiais, kurios dalyvauja Mokslo ir Pramonės muziejuje Kalėdų eglutės šventėje su lietuviška eglute. Dalyvauja 21 tauta. Lietuvių nuotrauka įdėta aukštai, ryškioje vietoje, kitų tautų žemai.

St. Velbasio baletu studiją šiais metais lanko 23 mokiniai: 16 mergaičių ir 7 berniukai. Pamokos vyksta vieną kartą savaitėje.

* Vinco Pieterio. Šatrijos Raganos. Jurgio Jankaus ir kitų žymiųjų autorių raštai dabar gaunami žymiai atpigintomis kainomis metiniam knygų išpardavime. Prašykite sąrašų: Gabija, P. O. B. 355, Wyandanch, N. R.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

ROBERT E. STUMPF
KITCHEN MAID MESA

West Side Market House Stand No. F 13

S. S. Kresge Co. East 4th & Euclid

5441 Ridge Road

KITCHEN MAID MESA

Parmatown 7461 Ridgewood Drive,

Main Plant and Office WO 1-8061

GREETINGS and BEST WISHES

THE GOLUB FUNERAL HOME

EMIL GOLUB Prop.

4703 Superior Ave. EX 1-0357

GREETINGS and BEST WISHES

STELLA MARIS HOME

FOR THE

PROBLEM DRINKER

WHERE MEN ARE GIVEN A NEW

START IN LIFE

PLEASE GIVE US

YOUR OLD FURNITURE, APPLIANCES, SHOES,

BOOKS, OLD IRON, NEW PAPERS,

LAWN MOWERS, CLOTHING.

PICK UP TRUCK DELIVERY

Call SU 1-0550

NAUJŪJŲ METŲ SUTIKIMAS CHICAGOJE

KORP! NEO-LITHUANIA ir L. T. A. SAMBORIS CHICAGOJE

rengia šaunų

NAUJŪJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Midwest Hotel, Grand Ballroom salėje (3-čiame aukšte) 6 N. Hamlin Ave.

Svečiai bus vaišinami mūsų gamintais užkandžiais bei kava. Veiks savas gerimų bufetas. Gros smagus Clevelando neolithuanų orkestras.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Staliukai užsakomi ir iš anksto sumokama pas A. Siliūną, 6839 So. Rockwell St. Tel. PProspect 8-0149.

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamoj Taupymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)
- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Dr. A. Martus ir šeima, vietoj Kalėdinių ir Naujųjų metų sveikinimų Vasario 16 Gimnazijai per Dirvą paaukojo \$35.00.

• Į vieno dolerio vaju Vasario 16 Gimnazijai paremti įsijungė šie clevelandiškiai: P. Bielinis, A. Garmus, J. Gravrokas, A. Končius, K. Narbutaitis, R. Petrusis, V. Petukauskas, A. Rastauskas ir P. Zigmantas.

• Spaustuvių darbininkų unijos senelių namuose, Colorado Springs, mirė galbūt pirmutinis Amerikoje čia gimęs lietuvis spaustuvininkas — Feliksas Praikšaitis (rašėsi Praikshatis). Jis buvo 86 metų amžiaus, gimęs kovo 17, 1872 m., Water-town, Wis.

Jis atvyko į Clevelandą 1891 metais ir čia išmokęs amato dirbo Cleveland News, o vėliau Cleveland Plain Dealer, iš kurio išėjo pensijon 1940 metais.

IEŠKOMI WALTER BOBLYS GIMINĖS

Mirusio Walter Boblys palikimą administruojąs advok. Joseph Zorman prašo atsiliepti jo giminės. Jis dar buvo vadinas Walter Bablewski, Walter Bobley ir Wladas Boblys, Mirė 1958 m. sausio 14 d., tada gyvenęs 8406 St. Clair Ave. Prieš tai jis gyveno 6714 St. Clair Ave. Dirbo Dorback Furnace and Foundry Co.

Pranešti: Joseph Zorman, 6411 St. Clair Ave., HE 1-1713

(95)

Mirė

PETRONĖLĖ URBANIENĖ

Eidama 74 m. amžiaus po sunkios ir ilgos ligos mirė lapkričio 26 d. 7:30 val. ryto ligoninėje. Buvo gimusi Lietuvoje, Jukonių kaime, Pašaloto parapijoje, Rakickų šeimoje. Buvo kilusi iš garsios bajorų Norvaišų šeimos. Kun. Vincas Norvaiša buvo vienas iš šešių kunigų, nuteistų už lietuvių spaudos platinimą ir iš Lietuvos ištremtų į Rusijos gilumą.

Velionė į JAV atvyko pas savo brolius ir seseris 1906 m. Taigi čia išgyveno virš 50 metų. Paskutinuoju metu, kaip našlė, gyveno pas vaikus Petrą ir Antaniną Urbanus - 16809 Holly Hill Dr., Cleveland 28. Liko dar viena dukterė su šeima ir anūku.

Velionė priklausė prie SLA 45 metus. Paskutinuoju metu buvo 14 kuopos narė. Lapkričio 30 d., su gedulingomis pamaldomis, palaidota iš Šv. Jurgio parapijos bažnyčios Kalvarijos kapinėse.

Likusiai vaikai reikią gilią padėką visiems, dalyvavusiems šermentyse ir laidotuvsė. Dėkoja už gėlių vainikus giminėms ir draugams. Ačiū SLA 14 kuopai už užuojautą, vainiką ir grabnešiams, Ačiū kunigams už gedulingas pamaldas, laidotuvių direktorei Della Jakubs už gražų ir rūpestingą šermentų ir laidotuvių sutvarkymą.

Petras W. Urbanas, jos sūnus, yra Dirvos ir kitų lietuviškų laikraščių bendradarbis, gražiai ir rūpestingai išmokęs lietuvių kalbą. Jam ir kitiems artimiesiems reikiame gilią užuojautą.

Padėka

Laisvės Kovų Muzėjui įsteigti ir žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo atkūrimui Chicagoje, Clevelando visuomenė, per LVS "RAMOVĖ" Clevelando sk. aukojo:

20 dol. I. ir A. Jonaičiai
12 dol. J. Balbatas
Po 10 dol. LB Clevel. I-os Apyl. V-ba, Lietuvių Sveatinės Direkcija, Lithuanian Womens Club, Z. Jankus, J. ir A. Augustinavičiai, J. Miglinas, A. Spirikaitis, S. Gausys.
Po 6 dol. P. Židinis.
Po 5 dol. LRKSA 8-ta kp. (5,17), Skautų Tėvų Komitetas, Dr. Stankaitis, J. Virbalis, F. Eidimtas, P. Lelys, Dr. Pautienis, Dr. Martus, S. Smetonienė, K. Tallat-Kelpša, Dr. Balčiūnas, M. Barniškaitė, D. Kesininas, J. Gudėnas, V. Besperaitis, R. ir D. Nasvyčiai, V. Damaševičius, S. Lukoševičius, P. Jarašūnas.
Po 4 dol. I. Verbyla, A. Janušauskas.
Po 3 dol. G. Gudėnas, J. Dumbaras, A. Laikūnas, V. Jokūbaitis, S. Barzdukas, K.P. Dzegoraitis, J. Smetona, P. Pračkys, H. Janužys.
Po 2,50 dol. K. Laikūnienė.
Po 2 dol. B. Paulionis, V. Čečys, V. Alis, M. Gudliauskas, J. Margevičius, S. Radzevičius, V. Bačiulis, V. Mazoliuskas, J. Citulis, J. Žukas, M. Smelstoriū, K. Gasperaitis, K. Budrys, K. Morkūnas, I. Stankevičius, J. Palukaitis, J. Staniškis, E. Karnėnas, J. Rastenis, A. Mikulskis, T. Dulieba, L. Lek-

Clevelando akademikai skautai. Iš kairės pirmoj eilėj: Amanda Geležytė, Audronė Gelažytė, I. Germanaitė, M. Leknickaitė, Mazoliauskaitė, A. Liutkutė, Antroj eilėj: M. Švarcienė, G. Natkevičiūtė, R. Vizgirdienė, R. Stravinskaitė, M. Kižienė, Maciulevičiūtė, G. Mariūnaitė, A. Mėlynauskas, Trečioj eilėj: A. Šenbergas, Neimanas, V. Kamantas, M. Leknickas, D. Kižys, A. Muliolis, J. Šenbergas, R. Minkūnas, A. Tallat-Kelpša, R. Vizgirdas, V. Bacevičiaus nuotrauka

nienė, K. Tallat-Kelpša, Dr. Balčiūnas, M. Barniškaitė, D. Kesininas, J. Gudėnas, V. Besperaitis, R. ir D. Nasvyčiai, V. Damaševičius, S. Lukoševičius, P. Jarašūnas.
Po 4 dol. I. Verbyla, A. Janušauskas.
Po 3 dol. G. Gudėnas, J. Dumbaras, A. Laikūnas, V. Jokūbaitis, S. Barzdukas, K.P. Dzegoraitis, J. Smetona, P. Pračkys, H. Janužys.
Po 2,50 dol. K. Laikūnienė.
Po 2 dol. B. Paulionis, V. Čečys, V. Alis, M. Gudliauskas, J. Margevičius, S. Radzevičius, V. Bačiulis, V. Mazoliuskas, J. Citulis, J. Žukas, M. Smelstoriū, K. Gasperaitis, K. Budrys, K. Morkūnas, I. Stankevičius, J. Palukaitis, J. Staniškis, E. Karnėnas, J. Rastenis, A. Mikulskis, T. Dulieba, L. Lek-

nickas.
Po 1 dol. A. Karsokas, V. Kasakaitis, B. Bernotas, A. Telyčėnas, V. Amšėjus, Mozys, J. Jurkšaitis, M. Aukštuolis, F. Navickas, F. Jurevičius, Naras, Stukas, Benokraitis, P. Balčiūnas, A. Puškoriūtė, V. Sutkus, J. Kazėnas, L. Staškūnas, A.L. Jencėnas, V. Blinstrubas, L. Kezėnis, J. Brazis P. Marcinkevičius, J. Vileikis, J. Černiauskas, XX.

Iš viso 320 dol. ir 67 c. persiusta LVS "RAMOVĖ" Centro V-bai Money order nr. 55-83866, LVS "RAMOVĖ" Clevelando sk. Valdyba

Naujoji Clevelando skaučių tūtininkė pskt. St. Mockuvienė sveikina skautes. V. Bacevičiaus nuotrauka

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON
4% SUPERIOR SAVINGS
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
HOME AND REMODELING LOANS
CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

I. J. SAMAS JEWELER
Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai.
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Didelis įvairių dovanų pasirinkimas
7007 SUPERIOR AVE Greta Ezella Theatre
Tel. EX 1-3969 Bute: WA 1-2354

Kuris kelias finansiškai yra geriausias?

Svarstant įvairius finansiškus reikalus, dažniausiai susiduriame su šiais klausimais:

- * Paskubinti išmokėti turimą skolą už namą;
- * telkti pinigus į taupomąją sąskaitą banke;
- * investuoti juos į administracinių vienetų arba JAV išdo bonus;
- * investuoti į firmų akcijas?

Išmokėtas namas yra puiki investicija, kurios kiekvienas trokšta, nes ji suteikia asmeniui ar šeimai savos rūšies finansišną saugumą. Vidutiniškai imant (per paskutiniuosius trejus metus), už namo paskolą yra mokama 5,2%, arba \$5,20 už \$100 per metus. Šiandien paskolos jau yra žymiai brangesnės, spalio mėn. vidurkis buvo 6,1%.

Turint namo skolą, už kurią reikia mokėti virš 6%, tenka rimtai pagalvoti, prieš investuojant

kapitalą į kitą sritį, nes jau sidarodidesnės skiriamas tarp mokamų už skolą ir gaunamų už investicijas nuosimčių. Idėti į banką pinigai vidutiniškai duos 3,6%, investuoti į savivaldybių bonus (municipal bonds) - 4,3%, o investuoti į akcijas, remiantis 1958 m. mokėtais dividendais - 3,3%.

Santaujų telkimas vienoje vietoje nėra puiki investavimo politika, lygiai kaip pirkimas vienos bendrovės akcijų arba jų pirkimas vienu metu už didesnę pinigų sumą. Viso kapitalo telkimas namo vertėje yra santaujų koncentracija, bet ne balansuotas jų padalinimas, išmokėjęs namą, savininkas tampa išlaidėsnis, negu tuo atveju, kai dar tebeturi skolos ir kartu palaipsniui pinigus investuoja į akcijas ar taupo banke.

Taupymas banke neša mažą riziką, ir pelnas kuklus, bet turi vieną teigiamą savybę, kad reikalo ar nelaimės atveju kapitalas atgaunamas be nuostolių. Į JAV išdo bonus ar akcijas investuotas doleris nelaimės atveju gali atnešti nuostolių, kai investuotojui prireikia juos skubiai parduoti, o jų kainos yra nukritusios. Vienas būdas šiai nelaimtai situacijai išvengti yra nelaimės fondas (emergency fund) - banke laikyti 2-3 mėnesių uždarbi, kuris tokiu atveju padėtų sušvelninti, o kitas santaujas laikyti pelningesnėje vietoje.

Administracinių vienetų (valstijų apskričių, savivaldybių) bonai yra parduodami, kai valstija ar apskritis nori sukelti didesnę pinigų sumą. Už šios rūšies bonus (municipal bonds) mokama nuo 3,5 iki 5%, ir už palūkanas nereikia mokėti pajamų mokesčių. Vadinasi, investuotojas, gaunąs \$ 3,50 už \$100 faktiškai gauna \$4,37, nes jam nereikia mokėti mokesčių už šias pajamas, kai už banke laikomų santaujų nuosimčius pajamų mokesčiai privalomi mokėti. Administracinių vienetų bonai, jei išlaikomi nustatytą laiką, yra gera investicija, bet parduodant juos anksčiau, galima nukentėti, nes jų vertė rinkoje svyruoja.

Praeitą mėnesį parduoti JAV išdo bonai neša 5%, kurie mokami du kartu per metus. Šių bonų amžius yra 4 metai ir 10 mėnesių, t.y. šalia metinių \$50 už \$1000 po minėto laiko grįžta ir įdėtas kapitalas. Bet 4 metų ir 10 mėnesių laikotarpyje tie bonai gali svyruoti: \$ 1000 pirkinį gali tekti parduoti už \$ 920.

Žurnalas "Banking" viename straipsnyje palygina investavimo rezultatus per praėjusius 10 metų: 1950 m. pirktas namas už \$ 10,000 šiandien yra vertas \$ 15,000, o tuo pat metu \$10,000 investuota į akcijas yra verta \$25,000. Reikiška tie kurie rizikavo pokariniame laikotarpyje, laimėjo, o atsargieji pralaimėjo bet tai dar nereiškia, kad tokia pat istorija kartosis per ateinančius 10 metų. Praeity akcijų pasirinkimas buvo žymiai lengvesnis, negu dabar, bet tai nereiškia, kad durys puikioms investicijoms į akcijas jau yra uždarytos.

Praeitais metais mokėtų dividendų vidurkis buvo 3,3%, o už namo skolą mokėta 5,20% rezultate 1,87% arba \$1,87 už \$100 nuostolio per metus. Bet atverskime kitą medalio pusę. Investavimas į akcijas šiuo metu yra ilgalaiskis. Maži dividendai gali padidėti, augant ir progresuojant korporacijai, akcijų kainos gali pakilti arba būti suskaldytos.

Viena iš pagrindinių priežasčių akcijų skaldymui yra noras sukelti jų didesnę apyvartą ir pareikalavimą, kuri darosi prielaimėsnė didesnam investuotojų skaičiui. Dažnai akcijų suskaldymą seka didesni dividendai. Kai American Telephone and Telegraph korporacija šių metų balandžio mėnesį suskaldė akcijas, mokami dividendai pakilo 10%.

Investicijų pasirinkimas yra įvairus, o dolerį sutauptyti nėra lengva problema, bet, syki jį turint, reikia leisti jam pačiam dirbti.

J. Kazlauskas

GRAŽUS 6 KAMB. NAMAS

Parduoda savininkas. Colonial stiliaus. 19530 Renwood. Kilimai, langinės, užuolaidos.

IV 1-6127 (94)

PARDUODAMAS NAMAS

Holly Hill Drive, vienos šeimos greitam pardavimui su visais baldais. Galima tuoj užimti. Namas 6 metų senumo. Naujai išdekoruotas. Gerą vietą. Arti prekybos ir susisiekimo. Šaukti WA 1-2ol7 po 6 val vak.

Išnuomojamas 5 kamb. butas

prie pat Šv. Jurgio bažnyčios — Bayliss Ave. Naujas gaso burnelis, naujai išdekoruota. HE 1-8516.

DETROIT

VASARIO 16 GIMAZIJAI AUKOJO ALTS Detroito skyriaus 10 metų sukakties minėjime, Vasario 16 gimnazijai paremti aukojo šie asmenys:

Po \$5,00 E. Bartkus, J. Baublys, J. Gaižutis ir L. Puskepalaitienė.

Po \$2,00 V. Bauža, Bulgarijai, E. Bulotienė, J. Gaudušas, V. Griškoniš, Liekas, Petrauskienė, Ant. Petrauskas, A. Patalauskas, J. Tamošiūnas, Šileika ir E. Stašienė.

Po \$1,00 Br. ir J. Gruzdai, M. ir N. Miškiniai, C. Staniulis, Vyt. Kutkus, M. Sims, K. Veikutis, St. Šimoliūnas, Leonavičius, Misiūnas, Černiuj Žiedas, Vaičiūnas, Memėnienė, Mikus, Šeputa, Lesčinskas, G. Skorupskas, A. Skorupskas, Vėbra, Pauža, Jurgutis, Gintautienė, Rekašius, Tamulionis, Svilas, Gilvydis, Šostakas, Linkevičiūtė, Kaunellai, Mingėlos, Banys ir kt.

Albina ir Jonas Vyšniauskai atšventė vedybinio gyvenimo pen-

J.G.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ,

per Londono, LIETUVIŲ PREKYBOS Bendrovę — Lithuanian Trading Company in London.

Šiam tikslui Jums sąžiningai ir pigiau, negu kur kitur, patarnaus Bendrovės atstovai

Jonas Daugirdas
337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 4-1232 ir EV 7-4940

Reikalaukite katogų ir pavyzdžių.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773
REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

DIRVA

THE FIELD

KAS IR KUR?

• Kanados Lietuvių Bendruomenės nauja centro valdyba sudaryta iš montrealiečių. Į ją įeina: S. Kęsgaila — pirm., P. Petronis ir J. Mileris — vicepirm., P. Lukoševičius ir L. Balzaras — sekret., P. Rudinskas — išd., J. Kardelis — spaudos ir inf. reikalai, J. Borevičius — Kultūros Fondo reikalai, I. Mališka — Spaudos Fondo reik., J. Žmuidzinis — polit. reik.

Į Kontrolės komisiją išrinkti: Vl. Sonda, A. Ankdavičius ir St. Juozapavičius.

Į Garbės teismą: P. Augustinavičius, J. Kšivickas, A. Liūdžius, E. Sudikas ir V. Užupis.

• Lietuvių dramos teatro 60 metų sukaktis New Yorke minima gruodžio 12 d. — 40 E. 26 St., Manhattane, Festival svetainėje. Dalyvaus programoje akt. H. Kačinskas ir A. Škėma, poetai Blekaičiai. Rengia studentų Santara ir šviesa. Po programos pobūvis su vaišėmis ir muzika.

• Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos centro valdybą išrinkti: prel. Pr. Juras, kun. V. Dabušis, A. Dabušis, V. Vygantas, K. Mockus, kun. L. Jankus, A. Masionis, A. Rudis ir K. Krušinskas. Į valdybą nepateko ir kandidatais liko: P. Kaladė, P. Vainauskas, O. Labanauskaitė, J. Laučka, J. Leimonas. Į valdybą išrinkti daugiausia balsų gavo P. Juras (50), mažiausia K. Krušinskas (31). Kandidatai gavo dar mažiau. Kongresas buvęs neskaitlingas. Naujai valdybai pirmininkauti išrinktas A. Masionis, gyvenęs Patterson, N. J.

• Kauno kunigo seminarijos rektorium yra kun. Alf. Lapė. Pavaduotoju kun. Juozas Vosylus. Seminarijoj dabar mokosi 57 klierikai.

• Gimtosios Kalbos naujas dvigubas numeris jau baigiamas spausdinti. Jame rašo: Pr. Skardžius, P. Jonikas, Pr. Čepėnas ir kt. Redaguoja P. Jonikas.

• Dirvos bičiulis K. Demikis, iš New Britain, kuris kas mėnesį Vasario 16 gimnaziją remia pastoviomis aukomis, įsijungė ir į vieno dolerio vaju, atsiųsdamas \$2.00.

MIRĖ ANTANINA COLNEY

A. A. Antanina Colney

1959 m. gruodžio 2 d. 1 val. dienos metu, savo bute mirė Antanina Colney, velionio Dr. Motiejaus Colney - Aukštikalnio našlė. Mirė eidama 61 metus. Buvo gimusi A. Struogutė, 1898 m. Velionė buvo galingoji sesuo ir fizinės terapijos technikė. Aktyvi Tautinės Sąjungos Waterburio skyriaus veikėja, labai daug šelpusi ir visai rėmusi paskutiniojo karo pabėgėlius. Retas kuris iš tremtinių nėra pajutęs jos dosnios rankos. Ir iki gyvenimo pabaigos daugiau rūpinosi kitais, negu savimi. Su skaudančia širdim reikla apgalestauti, kad tiek gero kitiems padarę, abu Colney taip anksti turėjo palikti šios žemės kelius.

• Lietuvių Bendruomenės centro valdyba, atsiliepdama į Detroito įvykusio suvažiavimo nutarimus, Clevelande sudarė Ekonominę Tarybą. Į ją įeina: J. Gailiūšis, Pr. Joga, J. Kazlauskas, St. Lazdinis ir A. Mackevičius.

• Akademinė Žiemos Stovykla. Rytinio Pakraščio studentų santariečių tradicinė slidinėjimo stovykla su akademinė programa ir Naujų Metų sutikimu įvyksta sausio 1-3 dienomis Laciona kalnuose, New Hampshire. Stovyklą rengia Bostono Santara, tačiau kviečiami dalyvauti ir kitų akademinė organizacijų nariai. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Eikiną Bostone arba Santaros skyrius New Yorke, Philadelphijoje, Detroito ir Clevelande.

Stepono Dariaus vardo So, Bostono veteranų naujas vadovas Edmundas L. Ketvirtis su žmona Paula, įpareigais įvesdinti spalio 28 d. įvykusiose iškilmėse.

Argentinoje išeinančio Lietuvių laikraščio Laikas straipsnių konkurso komisijos narys V. Staugaitis įteikia I premiją - 25 dol. Pijui Gudelevičiui, gyvenančiam Buenos Aires, už straipsnį "Lietuvių liaudies dainos". Antroji premija atiteko JAV gyvenančiam Edv. Šulaičiui už straipsnį "Lietuvių santykiai su kitų tautybių žmonėmis sveikime krašte" ir trečioji premija - Pr. Alšėniui, Kanadoje, už straipsnį "Lietuvio emigranto uždaviniai savam kraštui ir sava tautai".
L. Kančausko nuotrauka

Korp. Neo Lithuania suvažiavime New Yorke, juniorai, prieš pakeliant į seniorus, gražina magistras Rimai Košubaitė juodas juniorų kepuraites. Iš kairės: Milda Sperauskienė, Irena Vakselytė, Algis Šalpuskas, Algis Starolis, Danguolė Bartkuvienė ir Jaunutis Gilvydis.

Algio Eidukevičiaus nuotrauka

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Kariuomenės sukakties minėjimas

Lapkričio 29 d. ALT S-gos namuose įvyko Lietuvos kariuomenės atkūrimo paminėjimas. Ramovės sk. pirm. J. Krutulis sklandžiu ir jautriu žodžiu susirinkimą atidarė, o tą žodį baigdamas, pakvietė susirinkusius atsistojimu pagerbti kovotojus dėl Lietuvos laisvės - senovės lietuvių karį, Aušros, Varpą ir kt. laikraščių rašto žmones, savanorį - kūrėją ir miško brolių partizaną, kurie kovoję, kurių daugelis toj kovoj žuvo. Po susikaupto minutės stud. Venkutė labai nuotaikingai paskaitė St. Santvaro eilėraščių Paikimo žodžius.

Pagrindinis minėjimo kalbėtojas buvo tas pats St. Santvaras, su klausytojais pasidalinęs mintimis apie mūsų laiko tragiką, apie kareivį grobiką ir kareivį laisvės gynėją, patiekdamas vieną kitą epizodą iš tų išgyvenimų ir siekimų, kurie 1919 -20 metais buvo Lietuvos jaunimo širdyse.

Dainomis minėjimą pajavirino Irena Mickūnienė, padainavusi A. Kačanausko Mano gimtinę, St. Šimkaus Kur bakūžė samanota, ir Oi, greičiau, greičiau. Dainininkė turi malonaus tembro sopraną, Bostone žengia pirmuosius nedrąsius žingsnius, bet ne-

tais buvo Lietuvos jaunimo širdyse.

Palyginus mažas būrelis, prieš dešimt metų sukviestas prof. Ig. Končiūšis, išaugo į du tuntus, apjungiančius arti 180 gražaus jaunimo. Pažymėtina, kad jūtarp galime sutikti nemažą skaičių ir tokių, kurie prieš įstodami į skautų eiles beveik lietuviškai nekalbėjo, o šiandien neišsiskiria iš bendro būrio.

Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis šv. Petro bažnyčioje dalyvaudant uniformuotiems skautams ir jų vėliavoms. Mišias laikė ir gražų pamokslą apie tarnavimą artimui pasakė ilgametis skautų keplionas ps. kun. J. Klimas.

3 val. po pietų Lietuvių Amerikos Piliiečių klubo salėje įvyko iškilminga sueiga. Sueigos metu Atlanto Rajono vadeiva s. Alg. Banevičius įteikė s. prof. Ig. Končiūšiu, F. Karosienėi, inž. V. Kubiliui ir inž. J. Vaičiūrgiui ordinus "Už nuopelnus". "Tėvynės sūnaus" žymeniu buvo apdovanotas vyr. skt. L. Gražulis, "Vėliavos" žymeniu, skt. Laimis ir Romas Venckai, ir "Pažangumo" žymeniu pskl. V. Adomavičius ir pskl. G. Karosas. Vilija Čepaitė buvo pakelta į paskautininkės laipsnį ir davė žodį, kurį pravedė Atlanto rajono vadeivė s. Ald. Labuckaitė. Prof. Ig. Končiūšis savo kalboje pasidžiaugė dideliu dalyvių skaičiumi, prisiminė pirmuosius skautų žingsnius Bostone ir pabrėžė glaudaus bendradarbiavimo tarp organizacijos ir šeimos svarbą jaunuomenės auklėjime. Skautus žodžiu sveikino Lietuvos garbės konsulas A. Shallna, S.E. Gimbutienė, Sese-rijos vyriausias kapelionas s. kun. St. Yla, S. P. Molis ir Skautų Tėvų komiteto pirmininkas Ig. Vilėniškis.

Pirmiesiems tautininkams s. prof. Ig. Končiūšiu, S.E. Gimbutienėi ir Tėvų komiteto pirmininkui Ig. Vilėniškiui buvo įteiktos mažos dovanėlės.

Dešimtmečio sukaktuvių progą skautus sveikino raštu Vyriausias skautininkas A. Matonis, Skautų Sąjungos vyr. kapelionas s. kun. V. Cukuras ir S.L. Končiūšis.

Laužo forma pravestame pasirodyme gražiai dalyvavo jaunosios skautės ir pažymėtina, kad domiai pasirodė skautė draugovės skautės su jų pačių pasirinktu ir iš anglų kalbos išverstu vaizdėliu. Skautų draugovės skautai pašoko oželį.

Tėvų Komiteto rūpesčiu po

abefotina, kad tie jos žingsniai darys vis drąsesni, nes ji turi pakankamai balsinių ir muzikinių duomenų. Minėjime jos nuoširdžiam dainavimui akomponavo komp. Jul. Gaidelis.

Kariuomenės pagerbti susirinko pilnutėlė salė klausytojų, kurie minėjimą baigė Tautos Himnu. Po to dar valandą kitą pavakartota prie skanių užkandžių ir kavos puodelio. Ramovės Bostono skyriui, o ypač jo pirm. J. Krutuliui padėka už gražaus minėjimo surengimą.

Skautų tunto dešimtmetis

minėjimo veikė bufetas ir buvo šokiai.

Minėjimas paliko gražų įspūdį visiems dalyviams. Buvo malonu matant tokią didelį būrį gražiai susiklausiusio jaunimo.

NAUJAS BOSTONO SKAUTŲ TUNTO TUNTININKAS

Bostono skautų tunto tuntininkas s. Apol. Treinys atsistatydino iš tuntininko pareigų. Lapkričio 27 d. tunto vadijos suėigoje savo eitas pareigas perdavė naujam tuntininkui ps. Subatkevičiui. K.N.

KORP! NEO-LITHUANIA ŠVENTĖ

Lapkričio 15 d. ALT S-gos namuose įvyko iškilminga Korp! Neo-Lithuanijos sueiga - metinė šventė. Korporacijos spalvos uždėtos Vilijai Čepaitėi ir Griauzdienėi. Sueigoje išrinkta nauja valdyba: E. Laukys - pirm., G. Malėnaitė - vicepirm., N. Makaitytė - sekr., V. Čepaitė - arb. eleg., A. Vilėniškis - tėvūnas.

DALYVAVO SUVAŽIAVIME

Į Korp! Neo-Lithuania suvažiavimą iš Bostono buvo nuvykę Dr. V. Čepas su poniu, I. Vilėniškis, V. Čepaitė, N. Makaitytė, E. Laukys, inž. S. Malėnas su žmona ir inž. K. Kriščiukaitis.

Nijolė Makaitytė išrinkta į Korp! Tarybą. Suvažiavimo bankete bostoniečius atstovavo G. Malėnaitė.

2,030 DOLERIŲ GIMNAZIJAI

Vasario 16 gimnazijai remti būrelis Nr. 120, kuris jau veikia nuo 1952 m. rugsėjo m., kiekvieną mėnesį tai gimnazijai pasiunčia po 20 dol. Pinigai surinkami iš būrelio narių ir pasiunčiami per Balfą. Per tą laiką būrelis jau yra pasiuntęs 2030 dolerių. Šiuo metu būrelis išlaiko septintos klasės mokinę Valdą Šiugždaitę.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Ruošia Tautinė Sąjunga. Registruoti, įmokant po \$ 5.- už asmenį, ligi gruodžio 20 d. pas A. Vilėniškį, tel. AV 2-4093 Tėvai gali dalyvauti su vaikais. Vaikams po \$2.50. Norintieji gali užsisakyti atskirus staliukus. Bus meninė programa.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

A. A.

KONSTANCIJAI PLECHAVIČIENEI

mirus, jos dukroms ELENAI LEGECKIENEI, PRANEI ROŽINSKIENEI, MODESTAI PLECHAVIČIŪTEI ir sūnums — Dr. LEONARDUI, gen. POVILUI, MAMERTUI PLECHAVIČIAMS ir jų šeimoms, nuoširdžiausią užuojautą reiškia

Juozas ir Janina Maurukai

Mirus

A. A.

KONSTANCIJAI PLECHAVIČIENEI

liūdintiems Josios sūnums, dukterims, anūkam ir kitiems giminėms reiškiamame užuojautą

Vincas ir Elena Steponaičiai